...ы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 31 (17154) | 1986 оной февралиин 6, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

...ЭhЭН ҮГЭДӨӨ ...Б ХҮРЭХӨӨР

...мнай ажалшадай 1986 оной социалис уялганууд ...хаглагдаба. Эдэ уялганууд Буряад ороной үйлэд...дэлнүүдэй, промышленна предприятинуудай, ...барилгануудай, колхоз, совхозуудай коллекти...ноор зүбшэн хэлсэгдэжэ, hайшаан дэмжэгдээд, ...ис мүрысоонэй эхи табихань гээшэ. Партиин об...икын Министрнүүдэй Совет, Буряадай АССР-эй ...ай совет болон ВЛКСМ-эй обком социалис уял...шаан дэмжэхэтэйгээ хамта тэдэнэй заабол дүүр...ха хэмжээ ябуулгануудые зохёон бэелүүлхыень ...ективүүдэй, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэ...э. Эдэ социалис уялгануудые бүрин түгэс бэе...тиин горкомууд болон райкомууд, арадай депу...одской ба районно Соведүүд, профсоюзай, ком...анизацинууд бүхы ажалшадые элсүүлхээр, тэдэ...иитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхаар уялга...

...тимнай, бүхы совет араднай манай түүхэдэ онсо ...артай үйлэ хэрэг болохо — КПСС-эй XXVII съез...аартайгаар угтажа, ажалай болон политическэ ...иин оршондо урагшаа дабшана. Энэ ехэ хурал...ша коллективүүд бэлдэжэ эхилhээр үнинэй. Пар...е ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэhэн үнэтэ үүс..., социалис мүрысоонэй манлайда дабшаhан тү...ивүүд абаhан социалис уялгануудаа болзор...бэелүүлhэн тухайгаа XXVII съездэ элидхэжэ ...үсхэлшэдэй түгые бахим барисаhан Тарбага...й «Маяк» колхозойхид үнгэрэгшэ табан жэлэй ...съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялга...эн дүүргэhэн тухайгаа редакцидамнай эльгээ...оогоо мэдээсэбэ. Зэдын вольфрам болон мо...мбинадай горнягууд арбан нэгэдэхи табан жэ...б үнгэрэгшэ оной ноябриин 10-да бэелүүлээд, ...дэлэлдэ соносхогдоhон габшагай ажалай вахта...байгаа. Мүноо энэ коллектив партиингаа съез...аартайгаар угтахань. Эдэ коллективүүдтэл адли ...аhан Улаан-Үдын авиазаводой, ВАМ-ай нүүдэл ...агдамал 607-дохи колоннын, Зэдын районой ...хозой ажалшад үгэhэн үгэдөө эзэн байhанаа...

...1985 оной СССР-эй Экономическа ба социальна ...үрэнэй түсэбые, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даа...амжалтатайгаар дүүргэхын, КПСС-эй XXVII съез...солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрhэн Бүхэсоюзна ...рысоонэй дүнгүүдээр манай республикын ниислэл ...Хойто-Байгалай районой, «Главбурятстройн» авто...Загарайн шубуунай фабрикын ажалшад КПСС-эй ...Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ...олон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугуу...габа. Юу хэлэхэб, ороной ажалшадай эрхим кол...тоодо энэ үндэр хайра шагналда хүртэхын түлөө ...ролдоо гээшэб! Тэдэнэй шударгы ажалайнь дүн... зомнай үнэн зүрхэнhөө баясана. Ганса Улаан...омышленна предприятинууд табан жэлэй түсэбhөө ...иллион түхэриг үнэ сэнтэй продукци үйлэдбэри...н шубуунай фабрикынхид табан жэлэй түсэбhөө ...нган центнер мяха гүрэндэ тушааhан байха юм. ...оо hаа, иимэ үндэр үрэ дүнгүүд үсоон бэшэ.

...уехэ Россиин Федерациин ажалшадай дунда дэл...сөөндэ илажа гараhан коллективүүд, районууд ...соносхогдобо. Энэ үргэн ехэ мүрысөөндэ Гусино...н, Ахын, Түнхэнэй районуудай, Тарбагатайн рай... колхозой, Улаан-Үдын шубуунай фабрикын бо...оллективүүдэй илалта бидэнэй сэдьхэлдэ омогор...

...ой түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилжэ, партиин съез...гү, али съездын хүдэлмэриин түрүүшын үдэрнүүд ...ар hарынгаа түсэб дүүргэхэ гэhэн уялга баталан ...ашаг үрын, ажалай бүтээсын түлөө эрид шангаар ...йhан ажалшад хараалhанаа үлүүлхэ аргатай бай...лнэ. «Бурятавтотранс» нэгэдэлэй ашаа зөөлгын 2-...приятиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ ...ишэд болон алба хаагшад съездын нээгдэхэ үдэр...эхэ хоёр hарын түсэб дүүргэхэбди, түсэбhөө га...мянган тонно ашаа шэрэхэбди гэhэн уялга абаад, ...ар бэелүүлжэ байнхай. Зүгөөр республикымнай ...ость хоёр hарынгаа түсэбые февралиин 27-до ...араалханхай.

...алшад гүрэндэ hү, мяха тушааха хоёр hарынгаа ...ын нээгдэхэ үдэртэ дүүргэхэээр шармайна, шэнэ ...түрүүшын хабарай тарилгада олон тоото механи...ряашад, нуга сабшалан харууhалагшад эрхимээр ...эр үргасын үндэhэ hүури табижа байнхай. Фермэ, ...бүхэндэ үбэлжэлгэ урда жэлнүүдэйхидэ орходоо ...имтай ябуулагдажа, түл абалгын түлэг дундаа ...лбэ.

...оциально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха гэ... холын хэраатэ зорилгонууд социалис мүрысоо ...хэ эрилтэ табина. Мүноо үедэ мүрысоо эмхидхэ...бэриин ашаг үрые, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ...шанар hайжаруулха, неосэнүүдээ гамтайгаар ...эргэ онсо анхарал хандуулха шухала гээд нүхэр ...ев стахановска хүдэлөөнэй ветерануудтай, ажалай ... үүлзахадаа заагаа hэн. Эдэ зорилгонууд имагтал ...кын дэбжэлтын түйлаптануудые нэбтэрүүлhэнэй, ...гсэлнүүдээ бүрин дүүрэнээр ашаглаhанай ашаар ...э байна. Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта ...о эрдэм, техникын түйлаптануудые үйлэдбэридэ ...тула 46 хэмжээ ябуулга нэбтэрүүлэг... 336 мянган түхэригэй ашаг олзо оруулха юм. ...АМстройн» барилгашад барилга-хабсаралгын тех...жуулха, металл, цемент, хюрөөдэмэл модо, элек...хүсэ, хирпиисэ, шэнгэн түлишэ алмажа, үлүү ехэ ...эр хараалба.

...н жэлэй эхиндэ, мүрысоонэй шэнэ эршэтэйгээр ...йхада, урдахи жэлнүүдтэ дайралдаhан дутуу ... дабтахагүй гэhэн хүсэл зорилго табигдаха гэ...утагдалнууд үнгэрэгшэ 1985 ондо мүн лэ ушар...үгэ хэhэн хэрэг хоёрой хоорондо зарим ушар...алгасалдаанай гарадагые халагламаар. Эдээнhээ ...эхэ, тэдэниие хэлбэришэгүйгөөр дабаха гээшэ ...жалтын эрхэ нүхэсэл мүн. Түсэбhөө гадуур ...hэ малтаха, модо отолхо гэhэн уялганууд ...й. Мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ ...талаар уялганууд бэелүүлэгдээгүй. «Забайкал...лэй модо бэлэдхэгшэдэй, Баргажанай, Хэжэнгын, ...шадай болон бусад зарим коллективүүдэй гээг...рэдэ орohон ушар социалис уялгануудые бэе...д тойбо татаа ха юм. Үнгэрэгшэ жэлэй эхиндэ ...нуудые баталан абаhан зарим барилгашад мүн ...үгэдөө хүрэжэ шадаагүй. Тэдэнэй гэмээр гэр ...льна хэрэглэмжэ хангаха эмхи зургаанууд саг ...ашаглалгада үгтөөгүй.

...рhаа иимэ дутагдалнууд гаранаб гэхэдэ, зарим ...рганизацинууд, ниитын эмхинууд социалис уял...аталан абаха үедэ яhала эдэбхи үүсхэл гаргаад, ...э уялгануудаа бэелүүлхын тула эмхидхэлэй, ...ын саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулангүй, марта...айдаг. Хүнүүдые шалгадаг байха, хэрэгэй бодото ...үүлэгдэhые шалгадаг байха — имагтал эндэ, ...эндэ, гансал эндэ бүхы хүдэлмэриин, бүхы по... зүйл оршоно гэhэн агууехэ багшынгаа hургаал ...гаган, хараалhанаа, баталан абаhан уялгануудаа ...ай элитэ.

БҮХЭРОССИН МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАГШАД

РСФСР-эй 1985 оной Экономическа болон социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбые болон арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө автономито республикануудай, хизаарнууд, областьнууд болон автономито областьнуудай, городуудай, автономито округуудай, городой болон хүдөөгэй районуудай, нэгэдэлнүүд, предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудай, колхоз болон совхозуудай коллективүүдэй Бүхэроссин социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет болон Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет тусхай тогтоол баталан абаба.

Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ үндэр дүнгүүдые туйлаhанайнгаа түлөө иимэ хото, районууд болон ажалша коллективүүд илагшад боложо. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугуудаар шагнагдаа гэбэл:

ГУСИНООЗЕРСК ХОТО,
АХЫН РАЙОН,
ТҮНХЭНЭЙ РАЙОН.

Тарбагатайн районой «МАЯК» КОЛХОЗ,

Ивалгын районой УЛААН-ҮДЫН ШУБУУНАЙ ФАБРИКА,

Тарбагатайн районой «НИКОЛЬСКИЙ» СОВХОЗ,

Түнхэнэй районой ТҮНХЭНЭЙ СОВХОЗ,

Хойто-Байгалай районой СЕВЕРОМУЙСК ПОСЕЛОК,

Буряадай үрэ жэмэсэй туршалгын станциин **ТУРШАЛГА-ҮЙЛЭДБЭРИИН АЖАХЫ.**

РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС, Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ илагшадые хани халуунаар амаршалаад, республикын бүхы ажалшад хүдэлмэриин үндэр эршэ ба нэгэн жэгдэ дабшаса хангаха, 1986 оной болон арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын тулада, манай Эхэ ороной экономическа хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын тулада өөhэдынгөө хүсэ шадал ба бэлиг шадабари зорюулха байха гэжэ батаар этигэжэ байhанаа мэдүүлбэ.

1986 ФЕВРАЛИИН 15
КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ коммунис субботник

АЖАЛША АЛДАРТАЙ

Оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй гол предприятиин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXVII съездые угтуулан хоёр субботник эмхидхэхэ гэжэ шиидээ hэн. hая үнгэрhэн субботнигойнгоо үдэр эдэнэр 27,2 мянган түхэригэй оёмол зүйл гаргаа. Тэрэ тоодо оро дэбдихэрэй зүйлнүүд, эрэшүүлэй самса, нарай хүүгэдые бүүбэйлхэ бүд-пелёнко гэхэ мэтэ олоор оёгдожо, худалдаа наймаанда эльгээгдэhэн байна.

Ажалай hайндэрэй дүнгүүдэй гаргагдахада, эрхимүүд тодороо. Бэлэдхэлэй цехэй хүдэлмэрилэгшэ О. А. Мостовская үдэрэйнгөө даабариие 4 часай туршада бэелүүлжэ, нүхэдэйнгөө халуун амаршалгада хүртөө. Тиихэдэ оёдолшод Светлана Балкина, Фаина Григорьева гэхэhээ эхилээд дүн хамта 30 хүн үдэрэйнгөө даабариие 5 час соо дүүргэжэ, хүдэлмэрёэ 150 процент бэелүүлээ.

Гол предприятиин 8 цех сооhоо оёдолой, эсхэлгын цех илангаяа аша үрэтэйгөөр ажаллаа. Тиихэдэ туршалгын, бэлэдхэлэй цехүүд мүн лэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаа.

— Манай коллектив тогтуу-ритай ажалша коллектив гээд алдаршанхай. Табан жэлэйнгээ түсэб 65 хүн болзорhоо урид дүүргээ hэн. Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа hайн шанартайгаар гаргаха гэhэн эрилтэ табигдана гээшэ. Табан жэлэй туршада 466,2 мянган түхэригэй «Н» индекстэй продукци түсэбhөө үлүүлэн үйлэдбэрилэгдөө. 80 мянган дүрбэлжэн метр бүд, 38,9 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 42,5 тонно условно түлишэ, 425 гигакалори дулаанай элшэ хүсэн алмагдаа,— гэжэ нэгэдэлэй социалис мүрысөөнэй талаар инженер Ч. Г. Батомункуева хөөрэнэ.

Ажалдаа түрүү онол аргануудые хэрэглэн хүдэлдэг предприятиин 58 бригада социалис мүрысөөндэ оролсонхой юм. Игэжэ мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлhэнэй ашаар үнгэрhэн табан жэлэй туршада түсэбhөө гадуур 1 миллион 177 мянган түхэригэй продукци хүн зоной хэрэглэмжэдэ зорюулагдаа hэн.

Оёдолшодой оролдосотой коллектив КПСС-эй XXVII съездые угтуулан үнгэргэгдэhэн түрүүшынгээ субботнигой мүнгэ зоориhөө 1,5 мянган түхэригыень Эб найрамдалай совет жасада дамжуулаа. Февралиин 15-да ажалай hайндэртэ амжалтатай hайнаар хүдэлжэ гарахын тула эдэнэр эртээнhээ бэлэдхэл ябуулна.

Манай корр.

КПСС-эй XXVII съездые УГТУУЛАН

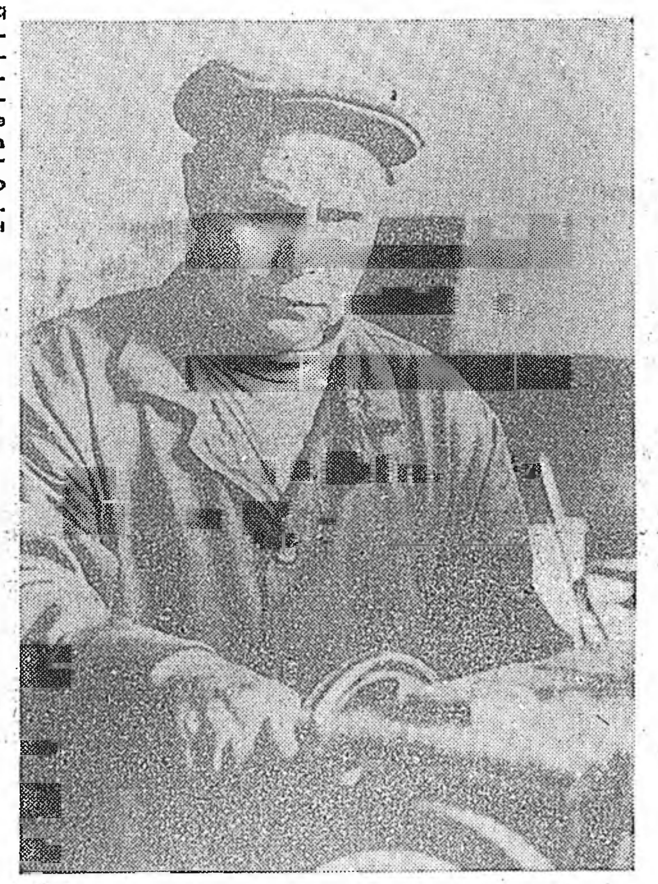

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй инструментальна цехтэ Александр Михайлович Чурсин гушаад жэлэй туршада мүлигшөөр хүдэлнэ. Коммунис ажалай ударник, коммунист энэ нүхэрнай түрэл партиингаа XXVII съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, үдэрhөө үдэртэ үндэр үрэ дүн туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. М. Чурсин ажалдаа.

В. ПЛУТТЫН фото.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ТОДОРБО

КПСС-эй XXVII съездын нээгдэтэр жэлэйнгээ түсэбэй 25 процентые бэелүүлхэ гэhэн зорилготойгоор ажаллажа байhан «Забайкаллес» нэгэдэлэй модо бэлэдхэлгын предприятинуудай дундаhаа үнгэрhэн январь hарада абаhан уялгануудаа дүрбэн леспромхоз амжалтатай дүүргэбэ. Тодорхойлбол, Байгалай (директорынь Н. М. Брянский), Баргажанай (директорынь А. Ф. Ушаков), Шулуутайн (директорынь И. И. Соковиков), Хурамхаанай (директорынь А. Г. Фролов), леспромхозууд илажа тодорбо. Тиихэдэ Байгалай леспромхозойхид hарынгаа түсэб 12,5 процентээр үлүүлхэhээ гадна 2800 кубометр модо бэлэдхэжэ, арадай ажахын хэрэглэмжэдэ эльгээбэ. Баргажанайхид абаhан уялгаhаа гадуур 100 кубометр модо зөөгөө.

Гэхэтэй хамта монсогор модо бэлэдхэхэ, модо хэмжүүрлэн тайраха талаар абаhан уялгануудаа Сэлэнгын, Байгалай модоной баазанууд урагшатай дүүргээ. Энэ талаар hайн дүнгүүдые туйлажа, уялгануудаа бэелүүлhэн Горхоной, Уоянай, Шулуутайн, Муйска, Клюевскэ, Гусиноозерскын, Хүртэйн леспромхозуудые дурдалтай.

Ороной модо бэлэдхэлгын түрүү нэгэдэлнүүдэй үүсхэлые дэмжэhэн нэгэдэлэй предприятинуудта түрүүшээр эмхидхэлэй талаар эбдүүсэтэйшэг байгаа hаань, мүнөө олонхи коллективүүд хүдэлмэридөө жэгдэрэн оронхой.

Л. МАРТИРОСЯН.

УЛЬГАМ БЭРХЭЭР

КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ үнгэргэгдэхэ коммунис субботнигто хабаадахаар бэлдэжэ байhан тухайгаа Онохойн модоной комбинадай коллектив мэдүүлбэ. Комбинадай бүхы цехүүдтэ боложо үнгэрhэн митинг, суглаанууд дээрэ үгэ хэлэhэн ажалай түрүүшүүл энэ үдэр хэзээ хэзээнэйхиhээ ульгам бэрхээр хүдэлөө гэжэ уряалhан байна. И. И. Кузнецовой хүтэлбэрилдэг модо таллуулагшадай бригада коммунис субботнигой үдэр халаанайнгаа даабари зургаан часай туршада дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Комбинадта субботник үнгэргэхэ штаб байгуулагдаад, тус штабай хүтэлбэрилэгшөөр үйлэдбэриин таhагай начальник В. В. Калашников томилогдонхой.

Предприятиин зарим бригада, участогууд субботнигой тоосоогоор зарим үдэрнүүдтэ хүдэлжэ, ажалай ульгэр жэшээ харуулна. Субботнигто комбинадай хоёр мянган хүдэлмэришэд, алба хаагшад хабаадаха юм. Тэдэнэр нэгэ үдэрэй туршада 78 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхөөр хараалба.

Н. ОРЛОВ.

ТҮСЭБhӨӨ ГАДУУР 200 ТОННО

Хяагтын плавиково-шпадай уурхайн ажалай түрүүшүүлэй слёт «Металлург» гэжэ клуб соо боложо үнгэрөө. Руднигай коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлhэн шанаржуулгын фабрикын, автотранспортна цехэй, Г. И. Темниковагай хүтэлбэрилдэг бригадын коллективүүдтэ диплом, мүнгэн шан барюулагдаа.

Ажалай олохон түрүүшүүлдэ хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд олгогдоо. Слесарь В. Ф. Микитюков «Залуушуулые hурган хүмүүжүүлэгшэ», Б. В. Лумбунов «Эрхим хүдэлмэришэн», флотатор Г. В. Никанорова, Л. Б. Молоткова, Н. Н. Вахрушев, К. П. Гордеев, жолоошон А. П. Федерякин, Н. Д. Цыдыпов гэгшэдтэ «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэhэн үндэр нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэбэ.

КПСС-эй XXVII съездын нээгдэтэр уурхайн коллектив түсэбhөө гадуур 200 тонно концентрат үйлэдбэрилэн гаргахын тула ехэ бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ байнхай.

Е. СУРМАЧ.

ЖАРАН ХОНОГООР УРИД

ХОРИ (Телефоноор абтаба). Анаагай совхозой малшад гараад байhан шэнэ жэлдэ түрүүшынгээ амжалта туйлаhанаа мэдээсэбэ. Тус ажахы энэ жэлэй түрүүшын кварталда 700 центнер мяха гүрэндэ тушааха даабаритай байhан. Үнгэрhэн январь hарын барагдатар энэ даабарияа дүүргэжэ шадаба. Мяханай комбинадта тушааhан үхэрнүүдэйнь толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 360 килограмм татаа. hайн шадалтай мал тушаажа, толгой бүриhөөнь 1216 түхэриг мүнгэ оршолбо.

Харууhалжа байhан үхэрнүүдээ гүрэнэй бэлэдхэлдэ ябуулhан Баруун Бэе гэжэ газарта үбэлжэжэ байhан үхэршэн М. М. Носков шэнэ бүлэг залуу мал тушаажа абахань.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

ШЭНЭ ГУРИМААР

Хүүргэнүүдэй 52-дохи отрядай бага, ехэшье коллективүүд «КПСС-эй XXVII съездэ — габшагай ажалай 27 декада» гэhэн уряа доро социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн хүдэлжэ, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлана. Партиин гэшүүндэ кандидат А. Петренкын хүтэлбэрилдэг бригада хүүргын тоннелиин барилгада шухала хэрэгтэй түмэр-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилжэ, барилгашадта эльгээдэг юм. Тыя голой эрьенүүдые холбоhон хүүргын барилгада Н. Бурундуковай ударидадаг бригадын гэшүүд бүтээсэ ехэтэй ажалаараа олоной дундаhаа шалгарна.

Отрядай коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ Н. Бурундуковай бригадын түрүүлжэ гараhаниинь гайхалгүй. Тус бригадын гэшүүд ажахын тоосооной гуримаар үнгэрэгшэ жэлhээ хүдэлжэ эхилээ. Түрүүшээр дайралдаhан бэрхэшээлнүүдые дабажа, ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хээ. Байгша ондоошье тэдэнэр миллион шахуу түхэригэй хүдэлмэри хэхээр зорижонхой.

К. ЖАМЬЯНОВ,
манай корр.

Хүдөө ажахын шэнжэлэл

БАГА ЗЭРГЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГДЭБЭШЬЕ...

Республикымнай колхоз болон совхозууд КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэнхэй. Тиин тэдэнэр үнгэрөөшэ жэлэй январь hарынхида орходоо мүнөө малай ба шубуунай мяха гүрэндэ тушаалгые 49 процентээр, hү болон үндэгэ тушаалгые 15 процентээр дээшэлүүлhэн байна. Захааминай, Яруунын, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Хориин районууд — мяха, Баунтын, Хойто-Байгалай, Хяагтын, мүн республикын бусад зарим районууд hү тушааха кварталай түсэбүүдые дүүргэхэ талаар яhала hайн эхи табяад байна. Урда жэлнүүдтэ ехэ гээгдэлтэй ябаhан Яруунын, Хэжэнгын, Баунтын районууд hү haалиие, энэ продукци гүрэндэ худалдалгые зарим тэды дээшэлүүлээ. Энэнь тон hайшаалтай. Жэшээлхэдэ, Яруунын районой зарим ажахынуудhаа нёдондоной январь hарада 219 тонно hүн тушаагдаhан hаа, байгша оной январьда 331 тонно гэхэ гү, али 1,5 дахин ехэ hүн гүрэндэ худалдагдаба. Эндэхи ажахынуудай hү haалиин фермэнүүдтэ үнеэдые үбhэ тэжээлээр hайса хангаха, бүдүүн тэжээл шанаржуулан буйлуулжа үгэхэ талаар нилээд ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри дүүргэгдэhэн байна. Нёдондонойхиhоо сүүдхэдээ үнеэн бүриhөө нэгэ килограммаар ехэ hүн мүнөө үедэ haаргдана.

Захааминай, Сэлэнгын, Хориин районуудай зарим ажахынууд намар-үбэлэй үедэ эбэртэ бодо мал зүбөөр шахан таргалуулжа, гүрэндэ мяха тушааха кварталайнгаа түсэбые болзорhоо урид дүүргэhэн байна. Тусхайлбал, Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой 171 толгой бодо мал мяханай комбинадта үнгэрөөшэ hарада тушаахадань, тэдэнь тус бүридөө 396 килограмм татажа, энэ ажахы мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорhоо урид дүүргэбэ. Захааминай районой Михайловскын, Хамниин совхозой кварталайнгаа түсэбые тус бүридөө 111 процент дүүргэв.

«Птицепром» трестын шубуушад үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиhөө 1700 мянгаар олон үндэгэ гүрэндэ худалдаба. Гэхэтэй хамта туйлагдаhан эдэ дүнгүүдээр hанаагаа амархын аргагүй. Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй районуудай ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө арай шамай 8—11 процентдэ хүргөөд байна. Тиин хүн зониие мяхаар хангаха хэрэгтэ ехэ бэрхэшээл тохёолдуулагданхай гээшэ.

Захааминай, Хурамхаанай, Кабанскын, Тарбагатайн, Хэжэнгын районуудай ажахынууд мяха худалдаха кварталайнгаа түсэб haял 24—29 процентдэ хүргэбэ. Эдэ районуудта hүн багаар haагдаhан зандаа. Жэшээнь, Кабанскын райондо нёдондоной январь hарада үнеэн бүриhөө 5,3 килограмм hүн haагдаhан hаань, мүнөө 3,9 килограмм haагдана.

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, районуудай агропром-нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд hү haалиин фермэ бүхэнэй хүдэлмэридэ анхарал хандуулжа, тэжээлэйнь цехүүдые таhалгаряагүйгөөр хүдэлгэхэ, шэмэ багатай тэжээлые химическэ бодосуудаар шанаржуулха ажал эмхидхэхэ, hү haаха, гүрэндэ энэ продукци худалдаха түсэб фермын haалишан бүхэндэ хүргэхэ ёhотой гээшэ.

РЕСПУБЛИКЫН АЖАХЫНУУДТА МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ХУДАЛДАХА КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБЭЙ ХЭР ДҮҮРГЭГДЭЖЭ БАЙhАН ТУХАЙ

1986 ОНОЙ ФЕВРАЛИИН 1-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Районууд	Мяхан	hүн	үндэгэн
Баргажанай	22	32	—
Баунтын	16	39	—
Бэшүүрэй	11	30	—
Зэдын	30	31	47
Яруунын	50	35	—
Загарайн	33	31	73
Захааминай	85	28	—
Ивалгын	54	30	34
Кабанскын	18	28	—
Хэжэнгын	65	29	—
Хурамхаанай	23	24	—
Хяагтын	8	33	—
Мухар-Шэбэрэй	9	31	—
Ахын	33	37	—
Прибайкалиин	10	31	—
Хойто-Байгалай	63	41	—
Сэлэнгын	68	32	—
Тарбагатайн	39	28	—
Түнхэнэй	41	33	—
Хориин	65	32	48
Республика бүхыдоо	34	30	34

...БЫН КОММУНИС ...РТИИН III СЪЕЗД

...(ТАСС). Кубын Ком...ин III съездын по...хэ дэбжэлтын ор...да февралиин 4-дэ ...иислэлэй Конгрес...дон тээшэ ороной ...он хүн зон анхара...на. Сулөөтэ аралай ...шахуу коммунист...өөлhэн 1784 деле...й хүдэлмэридэ ха...

...мпартиин II съезд...үнгэрhэн табан жэ...а соо партиин ба ...ой хэhэн хүдэлмэ...үдые хуралдаанай ...шэнжэлхэ, социалис байгуулалтын шэнэ зорилгонуудые хараалха байна. 1986—1990 онуудта ороной социально-экономическа хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые, партиин Программын проектые, партиин Уставта оруулагдаха зарим хубилалтануудые, бүхы республикын ажабайдалай элдэб талада хабаатай бусад шухала документнүүдые зүбшэн хэлсэжэ, баталан абаха гээшэ ехэ удха шанартай юм.

Европын, Африкын, Азиин ба Латиин Америкын оронуудай аха дүү коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай, түрүү үзэлтэй бусад партинуудай ба эмхинүүдэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй 200 шахуу делегаци съездэ хабаадана.

Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Фидель Кастро түрүүтэй Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, КПСС-эй делегациие толгойлогшо — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Е. К. Лигачёв, хуралдаанда хабаадахаяа ерэhэн гадаадын бусад оронуудай делегацинуудые толгойлогшонор съездын президиумдэ hууба.

Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай хоёрдохи секретарь Рауль Кастро съездые нээгээ.

Нүхэр Ф. Кастро съезд дээрэ тоосоото элидхэл хэбэ.

ТУГ БАРЮУЛАГДАБА

ТЫНДЭ (Амарай область). (ТАСС). Ажалаа hайнаар эмхидхэhэнэй, жаяг журамые бэхижүүлhэнэй, нөөсэнүүдээ зохёохы ёhоор бэдэрhэнэй ашаар Байгал-Амарай түмэр замые ашаглагшад нёдондо жэлэй хүйтэн шэмэрүүн үбэл тохёолдоhон гээгдэлые хүсэлдүүлhэн байгаа. Харгы замай коллектив арадай ажахын ашаа зөөхэ түсэбөө миллион тонноор үлүүлэн дүүргэбэ.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаhанайнгаа, СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1985 оной гүрэнэй түсэбые, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые, КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ абтаhан социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэhэнэйнгээ түлөө харгы замай коллектив КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар, дурасхаалта тэмдэгээр шагнагдажа, СССР-эй ВДНХ-гай Бүхэсоюзна Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэhэн байгаа.

БАМ-ай коллективтэ үндэр шагналнуудые барюулалгада зорюулагдаhан баярай суглаан февралиин 4-дэ Тындын түмэр замшадай Соёлой ордон соо болобо.

Гурба мянгатанай клубай зүблөөн

ЗЭРГЭНҮҮДЫЕНЬ ОЛОШОРУУЛХА, ДҮНГҮҮДЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮ...

Нёдондо республикын һаалиин фермэнүүдтэ худэлжэ байһан бүхы 3978 һаалишад сооһоо 76 түрүүшүүл үнеэн бүриһөө 3000 килограммһаа дээшэ һү һаагаа. Урда жэлэй гурба мянгатанай тоодо 40 шэнэ һаалишад нэмэжэ ороо. Харин тиихэдэнь урда тээшь иимэ үрэ дүн туйлаһан 43 хүн энэ амжалтаяа дабтажа шадангүй, клубай гэшүүдһээ гараха баатай болоо.

Кабанскын шубуунай фабрикын түрүү һаалишан Е. П. Перевозникова бултанһаа ехэ гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 3809 килограмм һү һаажа, мүрысөөндэ эрхимлээ. Түнхэнэй районой Саянай совхозой һаалишан Г. Д. Бандеев, Ивалгын районой «Байгал» ажахын һаалишан Л. Н. Седых гэгшэд хоёрдохи, гурбадахи һуури эзэлээ.

Һү һаалиин зургаан фермэ бүхы коллективээрээ үнеэн бүриһөө 3000 килограммһаа дээшэ һү һаагаа. Кабанскын районой «Большереченский» совхозой Истогой, Кабанскын шубуунай фабрикын Колесовско 2-дохи, Ивалгын ОПХ-гай Красноярай, һуралсалай «Байгал» ажахын түбэй, Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Загалан-Адагай, «Прибайкальский» совхозой Мостовско фермэнүүд тэдэнэй тоодо ороно.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүхы республикын ажахынуудта һү үйлэдбэрилгые 163 мянган тоннодо хүргэхэ, тэрэнэй 138 мянган центнерыень гүрэндэ худалдаха гэхэ гү, али үнгэрһэн 1985 онойхиһоо 7 мянга шахуу тоннор ехэ болгохо. Хэрбээ нёдондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1678 килограмм һүн һаагдаһан байбал, энэ жэлдэ 1800 килограммда хүргэгдэхэ зэргэтэй. Бүхыдоо тушаагдаһан һүнэй 75 процентһээ бага бэшыень нэгэдэхи сортоор тушааха.

Һаалиин фермэ, комплекснуудтахи үйлэдбэридэ эрдэмэй, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые, ашаг үрэтэй шэнэ технологи үргэ... үйлэдбэриин болон ... рам шангадхаха, колл... тын подрядай гурим... гохо.

(Буряадай АССР-эй ... оной социалис үя...

Республикын агропромышленна комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Ф. М. КАУРОВАЙ

элидхэлһээ

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаха, үйлэдбэриин ашаг үрые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгэй тон хурсаар табигдажа байхада, мал ажалай гол продукци—сагаан эдеэ болон үхэрэй мяха ехээр абаха, элбэгээр худалдаха гээшэ айхабтар шухала зорилго болоно.

Жэшээлхэдэ, комплексно программын ёһоор 1990 он хүрэтэр манай республикада һү үйлэдбэрилгэ 180 мянган тоннодо, үхэрэй мяха — 35 мянган тоннодо хүргэгдэхэ зэргэтэй. Ондоогоор хэлэбэл, үнеэн бүриһөө 2100 килограммһаа бага бэшэ гэхэ гү, али үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулбал, 450 килограммаар ехэ һү абаха шухала болоно.

Түбхын түрүүн малай үүлтэр һайжаруулжа, фермэ, комплекснуудта түрүү технологи, ажалай эмхидхэлэй шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлэн, ветеринарно-һэргылэмжын хүдэлмэриие зүбөөр табижа, эдэ бүгэдын үндэһөөр үнеэдэй һү шэмые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Тиимэһээ үнеэн бүриһөө жэлдэ 3000 килограммһаа дээшэ һү һааһан республикын түрүү һаалишадай клубай гэшүүдэй тоое шадаал һаа олон болгохо, тэдэнэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай. Мүнөө энэ клубаймнай гурбадахияа зарлагдаһан заседани онсо удхатай үедэ — КПСС-эй XXVII съездын нээгдэхын урда тээ үнгэрэгдэжэ байһаниинь баһал шухала.

Һү һаалиие эрид дээшэлүүлхэ, гүрэндэ сагаан эдеэ бүри ехээр худалдаха, шанарыень һайжаруулха тухай асуудалнуудые бүхы талаһаань хаража үзэхэ, энээниие бэелүүлхэ арга замые тодорхойлхо болонобди. Илангаяа мүнөө ажахынуудта үнеэдэй һү шэмэ юундэ өөдэтэй дээшэлнэгүйб, гурба мянгатан һаалишадай тоо олон болохын орондо юундэ үсөөрнэб гэжэ баһал хаража үзэхэ, хөөрэлдэхэ сагнай ерээ.

Үнгэрһэн арбан нэгэдэхи табан жэлдэ республика соо гүрэндэ һү худалдаха түсэбэй дүүргэгдэбэшье, бүхы 20 районой найманиинь даабаряа бэелүүлжэ шадаагүй. Хэрбээ Бэшүүрэй, Зэдын, Загарайн, Мухар-Шэбэрэй болон бусад районуудай һү худалдаха табан жэлэй түсэбые амжалтатай дүүргэхэ хэрэгтэ горитой хубита оруулаад байхадань, Баргажанай, Яруунын, Хэжэнгын, Баунтын, Тарбагатайн районуудай зарим ажахынууд энэ талаар гүрэндөө ехэхэн үритэй үлөө.

Иимэ байдалда һанаата болонгүй байхын аргагүй. 1986 ондо, тэрэ тоодо жэлэй түрүүшын кварталда һү үйлэдбэрилгэ, худалдалгые эрид дээшэлүүлхэ, тиигэжэ арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэбые заатагүй дүүргэхэ хэрэгтэ һайн эхи табиха гээшэ мүнөөдэрэй зорилго болоно.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн коллективүүд — Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай, Түнхэнэй совхозой Могой-Горхоной, Хориин районой Үдын совхозой Баян-Голой, Кабанскын шубуунай фабрикын Колесовско 2-дохи фермэнүүд, түрүү һаалишад — Т. А. Баженова (Хойто-Байгалай районой «Эстония» совхоз), Ф. К. Вставская (Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз), Х. М. Митыпова (Яруунын районой «Победа» колхоз), Е. П. Перевозникова (Кабанскын шубуунай фабрика), Л. В. Корнакова (Прибайкалиин районой «Зырянский» совхоз) болон бусад олон тоото түрүүшүүл өөһэдынгөө үнэн шударгы ажалаар бусадта һайн һайхан жэшээ харуулна. Хэды хүшэр хүндэ эрхэ байдалда хүдэлжэ байбашье, үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаха арга боломжын хаанашье бии байһаниие тэдэнэр гэршэлэн батална.

Колхоз, совхозуудта үнеэдэй һү шэмэ бүхы дээрээ үшөөл тон бага байһаар. Хэрбээ 1970 ондо республика соо үнеэн бүриһөө 1678 килограмм һүн һаагдаһан һаа, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үнеэн бүриһөө жэлдээ дунда зэргээр баһал тэды шэнээн һүн абтаа.

Олонхи ажахынуудай һаалиин фермэнүүдэй малай байра хуушан муу, заһабарилагдаха, шэнэлэгдэхээр болонхой. Тэндэ ехэнхи хүдэлмэринь гараар хэгдэдэг. Үнеэдые һааха, үбһэ тэжээл хубаарилжа үгэхэ, байрануудай наг шэбхэ сэбэрлэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэрн өөдэтэй оньһожоруулагданагүй. Энээнһээ боложо, һаалишад, малшадай ажалай бүтээсэ үшөөл бага, гаргашань ехэ байһаар. Жэшээнь, урзанда ажахынуудта центнер һү абахын тула түсэбэй ёһоор 1,4 центнер тэжээл гаргашалагдаха байһан аад, тэрэнь аяар 2,13 центнертэ хүрөө. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, тэжээлэй шэмэ, шанарые зүбөөр тэнсүүлэн таарүүлжа, үнеэдэй эдихэ рациониие табиха хэрэгтэ бодото анхарал хандуулагданагүй. Һаалиин малда талха таряанай зүйл дан ехээр эдюулэгдэдэг.

Үнеэдһээ һү ехээр һаахын тула тэдэнэй тус бүриһөө тугал абаха, нэгэшье эхэ малые һубайруулхагүй гээшэ гол шухала. Гэбэшье нёдондо ажахынуудта зуун үнеэн бүриһөө дунда зэргээр оройдоол 73 тугал түлжүүлэгдээ. Бүхы үнеэдэй, гунжадай аяар 27 процентнь һубайраа. Тиигэжэ түл, һүшье үгөөгүй үнеэн бүхэнэй харууһанда аяар 806 түхэриг хии талаар гаргагдаа. Иимэ байдалые саашадаа тэсэхын аргагүй.

Тэжээл бэлэдхэлгын технологиин хазагайруулагдаһанһаа болоно, үбһэнэй, сенаж, силосэй шанар тон муу байна. Тиимэһээ һаалиин малай эдихэ тэжээлэй килограмм бүхэниие заатагүй буйлуулха гээшэ мүнөөдэрэй гол эрилтэ болоно. Энээниие манай түрүү һаалишад лэ нарин хиналтадаа абаха зэргэтэй.

Сагаан эдеэ дэлбэрүүлхэ, энэ продукциие гүрэндэ бүри ехээр худалдахын тула түбхын түрүүн юу хэхэ болонобибди.

Нэгэдэхеэр, малай байра соо сэбэр байлгаха, зоотехниин заабариие наринаар сахиха, үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа, түрэлгэдэнь зүбөөр бэлдэхэ, илангаяа түрүүшынхиеэ түрэһэн гунжадые һайнаар эдеэлүүлжэ һааха хэрэгтэй. Хоёрдохеор, тугалнуудые сэбэр, зохид, забһартай үргэгдэһэн шалатай байра соо абаха, боксово технологи хэрэглэхэ, эгээл шэмэтэй һайн тэжээл эдюулхэ, һэрюуншэг байра соо байлгажа түлжүүлхэ шухала.

Эхэ малай һубайралгые усадхахын тула үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ, техник-үрэжүүлэгшэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ болонобди.

Һаалиин олонхи фермэнүүдтэ мүнөө поточно-цеховэ гурим нэбтэрүүлэгдэнэ. Гэбэшье зарим газарта хүдэлмэриинь хэр оньһожоруулагдаһые, малай үбһэ тэжээлээр хэр хангагдаһые хараада абангүйгөөр, зүгаа һайн бэлшээришьегүй байгаад, энэ гурим нэбтэрүүлэн ушарнууд бии. Тиигэжэ энээнэй гол ёһо гурим хазагайруулагдаад, эсэстээ тэрэнь мүртэи аша үрэ үгэнэгүй. Саашадаа ажахы бүхэндэ һаамхай үнеэдые эгээл һайн, хүсэд оньһожоруулагдаһан байрануудсоо байлгажа һааха, харин шэргэпэн, түрэхэ үды үнеэдые амяарнь юрын хашаануудсоо байлгаха зорилго табигдана. Энээнэй ашаар һү үйлэдбэрилгын гаргашань хороогдохо ушартай.

Республикын олонхи ажахынуудта һайжаруулагдаһан бэлшээри бии нэрэтэйшье һаа, тэдэнь ёһоор харууһалагданагүй, зариманиинь орхигдошонхой. Байгша ондо колхоз, совхозуудта бүхыдэнь 36,4 мянган гектар хуушан бэлшээринүүдые нэргээхэ, үшөө 7,9 мянган гектарта тиимэ шэнэ бэлшээринүүдые бии болгохо байна. Саашадаа тэдэнь улам үргэдхэгдэхэ зэргэтэй. Мүнөө тэдэнэй проектнүүд зохёогдожо, таараха газарыень тодорхойлогдожо байна.

Энэ үбэлжэлгын үедэ эбэртэ бодо малай условно толгой бүхэндэ 9,4 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй тэжээл бэлэдхэгдээ гэхэ гү, али энэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа 50 процентээр бага болоно. Тэрэ мүртөө тэжээлэй шанар үшөөл муу. Илангаяа нэгэдэхи, хоёрдохи классай сенаж, силос витаминтай ногооной гурил бага. Малай тэжээлдэ болбосорхо протеин, минеральна зүйл, витамин, саахар ехэ дуталдана.

Тэжээлэй корнеплодууд тон бага бэлэдхэгдэдэг. Эдэ бүгэдэ һү һаамые дээшэлүүлхэ хэрэгые баһал ехээр гэдэргэ татана бшуу. Тиимэһээ үнеэн бүхэндэ 1,5—2 тонноһоо бага бэшэ корнеплод ургуулжа абахын түлөө тэмсэхэ ёһотойбди.

Үбэлжэлгын эхилһээр 3 һара үнгэрбэ. Энэ үе соо нёдондонойхидо орходоо бүхыдөө һүн яһала ехэ һаагдана, тушаагдана, малай гарзалалгашьо үсөөрүүлэгдээ. Гэхэтэй хамта Баргажанай район нёдондонойхиһоо бага һү һаана. Кабанскын, Тарбагатайн районууд һү худалдалгаяа доошолуулаа.

Мүнөөдэрэй гол зорилго юуб гэхэдэ, байгша оной нэгэдэхи кварталда гүрэндэ һү худалдаха түсэбые заатагүй дүүргэхын тула бүхы арга боломжо хэрэглэжэ, тэжээлэй цехүүдые дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэхэ, үнеэдэй һү шэмые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Байгша оной февралиин 1-дэ республикын Министрнүүдэй Соведэй конференц-зал соо ажахынуудай түрүү һаалишад-гурба мянгатанай клубай заншалта 3-дахи уулзалга-зүблөөн болоо гэжэ мэдээсээ һэмди.

Үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 3000 килограммһаа дээшэ һү һааһан, түрүү фермэнүүдэй түлөөлэгшэд, эрхим һаалишадһаа гадна һү һаалгаар ходо гээгдэдэг ажахынуудай, РАПО-нуудай мэргэжэлтэд энэ уулзалга-зүблөөндэ уригдаһан байна.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов тобшохон үгэ хэлэжэ, энэ уулзалга-зүблөөе нээгээд, эрхим амжалта туйлаһан һаалишадые халуунаар амаршалжа, бүри ехэ үрэ дүнгүүдые туйлахыень, гурба мянгатанай зэргые үшөөл олон болгохын түлөө бултадаа оролдохыень хүсэһэн байна.

Партиин обкомой хоёрдохи секретарь К. А. Албашеев уулзалга дээрэ үгэ хэлээ.

ПРИБАЙКАЛИИН РАЙОНОЙ «ЗЫРЯНСКИЙ» СОВХОЗОЙ ҺААЛИШАН

Л. В. КОРНАКОВА:

— Үбһэ тэжээлээр хэды һайнаар хангагданхайшье һаа, һү һаалимнай дээшэлнэгүй. Үнгэрһэн жэлдэ урданайхида орходоо һү бага абаабди. Энэ юун дээрэһээ болооб гэбэл, малшадһаа, мүн республикын, районой, ажахын хүтэлбэрилэгшэдһөө олон юумэн дулдыдана.

Манай фермын һаалишад һү һааха табан жэлэйнгээ түсэбые 1985 оной июлиин 17-до дүүргээ һэн. Сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ жэлэйшье даабари үлүүзүүлбэл, өөһэдынгөө һуури манай дунда олохо һэн. Тиихэдэ малшадай мэргэжэл дээшэлүүлхэ һуралсал муугаар ябуулагдана.

Тэжээл тухай тоггохомни. Би оороо хоёр боошхо соо талхаяа эһээдэгби. Игэжэ хубааряар үгтэһэн холимог гурилаа заатагүй шанажа, үнеэдтээ үгэнэб. Хэрбээ талха тарянай зүйлые хуурайгаар тэрэ зандань малда эдюулхэдэ, һү шэмээ нэмээхын орондо таргалагдэнхэй. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүн согсолжо, шүүмжэлхы ёһоор шэнжэлхэдэ, мал ажалда шиидхэгдээгүй асуудалнууд али олон байһаар. Совхоздомнай малай үүлтэр, һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэри ябуулагданагүй. Госплем-нэгэдэлэй мэргэжэлтэд энэ шухала асуудалые хэрэг дээрэнь бэелүүлнэгүй. Тэдэнэр фермэ дээрэ ерэхэдээ, элдэб тоосоодансануудые бүридүүлжэ бэшээд лэ, һөөргөө бусадаг. Тусхай журналда үнеэдэйнгээ шэргэһэн тухай, тугаллаһыень бэшээгүй байгаа һаашни, хараагаад ябахал. Эдэнэр түсэбөөр хараалагдаһан хүдэлмэреэ саарһан дээрэл бэелүүлдэг зандаа.

Кадрнуудай дунда ажал ябуулагдадаггүй гэхэдэ алдуугүй. Манда залуушуул хүдэлхэеэ олоороо ерэдэг. Фермэдэмнай дүй дүршэлөөр баян һаалишадшье байха. Эдэ залуу хүнүүдтэ саг соонь бодото туһаламжа захалдаг. Анхандаа, 1976—1977 онуудай үедэ манай фермынхид үнеэдтэ куузику эдюулээд, жэлдээ 3000 килограмм һү абадаг һэн. 1977 онһоо хойшо куузику тарихаяа болинхой. Тэрэ жэлһээ эхилжэ, бидэ фермээрээ тиимэ үрэ дүн туйланагүйбди. Һүүлэй үедэ совхознай куузику таришка эхилээшье һаа, мүртэй ургаса ургуулжа абанагүй. Энэ ургамалай үрэһөөр жэл бүхэндэ дутагдажал байдаг.

Хэрбээ түхэрөөн жэлэй туршада һү ехээр һааха гээл һаа, үнеэдтээ тэжээлэй корнеплод, куузику эдюулхэ хэрэгтэй. Энэ талаар тодорхой хэмжээн абтахаар болоо.

Манай фермэ комсомол-залуушуулай коллектив юм. Гурбан мянгатанай зэргэдэ гарахаар кандидадуудшье бии. Бидэ һү һааха хоёр һарынгаа түсэбые КПСС-эй XXVII съездын нээгдэхэ үдэр болотор дүүргэхээр зориглонхойбди.

ТҮНХЭНЭЙ РАЙОНОЙ САЯНАЙ СОВХОЗОЙ ҺААЛИШАН

Г. Д. БАНДЕЕВ:

— Манай Улаан Горхоной фермын коллектив һү һааха үнгэрэгшэ табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээ юм. Илангаяа бидэ зунай сагта ехэшье, хямдашье сэнтэй һү абанабди. Жэшээлхэдэ, нёдондо зунай 4 һарада үнеэн бүриһөө 1642 килограмм һү һаажа, район соо мүрысөөндэ эрхимлээ һэмди. Үбэлжэлгын үедэшье баһал һүн ехэ һаагдана. Гэбэшье энээнээ үшөөл дээшэлүүлхэ аргатайбди. Теэд малаймнай байрануud муу, хуушараа, досоогоо ямаршье оньһожоруулгагүй. Тэжээл буйлуулха һайн цехшье байхагүй.

Эндэмнай 200 гаран һаамхай үнеэдэй байха һү үйлэдбэрилгын цех баригдаха түсэбтэй. Энээнэй барилгые түргэдхэхэ талаар туһалыт гэжэ республикын агропромой комитедые гуйнабди. Бидэ үнеэдэй түрэхынь урда зүбөөр харууһалжа, эдеэлүүлжэ, туґаллахаһаань 8—10 үдэр урид түрэлгын таһалгада оруулдагбди. Түрэһэнэйнь һүүлдэ арбаад үдэр соо эндэнь байлгажа һайнаар һаагаад, хоёрдохи цехтэ үгэнэбди. Энэ арга үнеэдэй, илангаяа һая тугаллаһан гунжадай һү шэмые эрид дээшэлүүлнэ.

Нёдондо үнеэн бүриһөө 3770 килограмм һү һааһан һаа, байгша ондо тэрэнээ үшөөл дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэб.

ЗАГАРАЙН РАЙОНОЙ XXI ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ҺААЛИШАН

Ф. К. ВСТАВСКАЯ:

— Эгэз хорин жэлэй туршада таһалгаряагүй һаалишанаар ажалланаб. Манай коллектив эбтэй, эетэй, урдахи зорилгоёо заабол дүүргэдэг. Нёдондо би үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3270 килограмм һү һаагаа һэм. Хубиингаа табан жэлэй түсэбые болзорһоо уридшалан дүүргээб. Манай фермэдэ бүхы ажалнай бар хүсөөр хэгдэдэг, бэлэн юумэн үгы даа. Үнеэдтэ тэжээлыень шанаржуулаад үгэнэбди. Тэжээлэй цехэй хүдэлмэришэд хэршэгдэһэн һолоомо халуун ууралда дэбтээгээд, талха тарянай зүйлтэй холижо, гидролиз бэлэдхэнэ. Тиихэдэ силос, сенаж, үбһэн бии. Мүнөө жэлдэ үбэлжэлгэмнай эмхитэй һайнаар үнгэржэ байна.

Фермымнай коллектив үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө һү ехээр һаахаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэн. Тиин мүнөө бидэнэр хараалһанаа урагшатайгаар бэелүүлжэ байнабди. Һаалишаднай шэнэ табан жэлэй түрүүшын һарын түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ.

Манай районой бусад ажахынуудай һүнэй комплекс, һаалиин фермэнүүдтэ шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэдэг гэжэ дуулагшабди. Теэд бидэнэй ажалладаг фермэдэ тиимэ хубилалтанууд үшөө болоодүй байһаар. Хэрбээ фермэдэ поточно-цеховэ арга, хамтын подрядай гурим үргэнөөр нэбтэрүүлээ һаамнай, һаалишадай ажалай бүтээсэ эрид дээшэлхэ һэн гэжэ һанагдана. Тобшолбол, мүнөөнэй эрилтын ёһоор һаалишадай хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэй.

КАБАНСКЫН РАЙОНОЙ ШУБУУНАЙ ФАБРИКЫН ҺААЛИШАН

Е. П. ПЕРЕВОЗНИКОВА:

— Манай фермын коллектив бишыхан юм. Нэгэ байра соо бүхы үнеэднай байлгагдадаг. Эдэ малые 6 һаалишан, нэгэ туһалагша харууһална.

Фермэдэмнай тэжээл буйлуулдаг цех үгы юм. Байһан тэжээлээ өөһэдөө шанажа буйлуулаад, малдаа үгэдэгбди. Үглөөгүүр эртэ ерэһээр лэ, тэжээлээ шанажа эхилэгшэбди. 7 саг болотор тэрээнтээ «носолдожо» дүүргэһээр, үнеэдээ һаажа захалнабди. Һүүлдэнь сугларжа сайлаад, байра соохиёо сэбэрлэдэгбди. Тиигээд 11 сагта гэртээ ошожо амараад, нэгэ сагһаа газаа гаргагдаһан үнеэдээ оруулжа, эдеэлүүлнэбди, һаанабди. Үдэшын 4 сагта тэжээлээ хубаарилан үгөөд, баһал үнеэдээ һаадагшанадагбди. Корнеплодой байһыень намартаа малдаа эдюулжэ дууһаабди. Силос яһала биил даа.

Үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 3800 килограмм һү һаажа, дахинаа социалис мүрысөөндэ илажа гараа б. Байгша ондо туйлаһандаа дахин хүрэхэ гэжэ оролдохо хүн аабзаб даа.

Үнеэднай һүүлэй жэлнүүдтэ хүхэ дэлэнгээ ехээр үбдэнэ. Тиимэ үбшэндэ дайрагдаһан малаа мяханай комбинадта тушаажа, ехэхэн хохидолдо оронобди. Энэ үбшэниие усадхаха хэрэгтэ ажахын ветеринарна албан анхаралаа хандуулнагүй гэхээр.

Коллективэй нэгэл гэшүүн гурбан мянгатанай зэргэдэ гаража шадаагүй. Бэшэмнай энэ бди. Игэжэ үдэр бүхэндэ ажалаа эмхидхэдэг заншалтайбди.

Үнеэдтэ үгтэхэ үбһэнэй шанарынь ехэл муу. Малшье эдижэ үгэнэгүй. Силос дуран соогоо эдидэг. Талха тарянайнгаа зүйлые һолоомонтой холижо хилые дабаһан габьяатай. Хойто жэлдэ бултадаа гурбан мянгатанай зэргэдэ гарахабди гэжэ найдуулнаб. Ажахыдамнай һү шэрэдэг тусхай автомашина хэрэгтэй. Мүнөө ябажа байһаниинь хуушаржа муудашанхай.

СЭЛЭНГЫН РАЙОНОЙ XX ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ АХАЛАГША ҺААЛИШАН

Т. С. ЗАКИРОВА:

— Үнгэрһэн жэлдэ би өөрынгөө даажа байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3459 килограмм һү һаагаад, бүхыдэнь 820 центнер һү абажа, хоёр жэлэй түсэб дүүргээ һэм. Манай Залаагай фермэдэ диилэнхидээ дүршэлтэй һаалишад хүдэлдэг. Жэшээнь, З. С. Дылыкова, М. Д. Балданова, Н. В. Будаева гэгшэд бүри ойрын жэлнүүдтэ гурбан мянгатанай тоодо орохо дүүрэн аргатай. Энээнэйл түлөө тэмсэхэ болонобди.

Шэнэ жэлэй гараһанһаа хойшошье һүн яһала ехэ һаагдана. Фермымнай бүхы 148 үнеэдэй 80-ниинь һаалгажа, үдэрэй 600 килограмм гэхэ гү, али үнеэн бүхэн 6,5—7 килограмм һү үгэнэ. Февральһаа үнеэд тугаллажа эхилээд, мүнөө һү һаалимнай үдэр бүри 55—60 килограммаар нэмэжэ захалба. Үнеэн бүхэндэ үдэрэй 3 килограмм үоһэ, 20 килограмм силос, гидролизно аргаар буйлуулһан 15 килограмм шэнгэн бурдууг, хэршэгдэпэн хуурай һолоомон эдюулэгдэнэ. Бидэ үнеэдтээ бухануудые табижа үрэжүүлдэгбди. Һүүлэй хэдэн жэлдэ манайда нэгэшье үнеэн һубайраагүй.

Фермэдэмнай багахан тракторай үгтөө һаань, тэжээлээ өөһэдөө зөөхэ, шэбхээ сэбэрлэхэ, бүхы ажалга хэхэ һэмди. Тиигэжэ бидэ хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг болохо, гаргаша багатайгаар ехэ продукци үйлэдбэрилхэ бэлэйбди.

ИВАЛГЫН РАЙОНОЙ ИВАЛГЫН ОПХ-гай ҺААЛИШАН

А. Б. ГОМБОЕВ:

— Урзанда жэлдэ үнеэн бүриһөө 3 мянга гаран килограмм һү һаажа, республикын гурбан мянгатанай клубай гэшүүн болоһон 79 һаалишадай аяар 43-ниинь уулзалгада хабаадаха эрхэдэ хүртэбэгүй. Үнеэн бүриһөө жэлдээ гурбан мянганһаа дээшэ һү абаха гээшэ али зэргын хүндэ хүшэр байһыень мэдэнэбди.

Би энэ уулзалгада гурбадахияа хабаадалсажа байнаб. Клубай гэшүүд ажал, дүй дүршэл тухайгаа яһала һонирхолтойгоор хөөрэдэг. Һү ехээр һаахын тула түрүүн онол арга, дүй дүршэлөө үргэнөөр халан абажа нэбтэрүүлхээр хэлсэхэмнай һайн гээшэ.

Манай фермын һаалишад мүнөө үнеэдээ үдэртэ гурба дахин һаана. Зунай сагта үнеэдээ дүрбэ дахин һаанабди. Олон удаа үнеэдые һаахада, һү шэмэтэй болодог байха юм. Нажарай сагта бэлшээримнай бага. Хубисхалаймнай фермын дэргэдэ хонидой хоёр һүрэг байрланхай. Манһаа холо бэшэ 18-дахи километртэ комплексын мал харууһалагдадаг гээшэ. Иигээд лэ зунай сагта үнеэдээ бэлшээхэдэмнай, ногоондоо саданагүй, һү шэмэнь нэмэнэгүй. Мүнөө үедэ олон жэлэй һайжаруулагдаһан бэлшээри байгуулха тухай үргэнөөр хэлсэдэг болонхой. Саашадаа үнеэдэй һү шэмые эрид дээшэлүүлхэ гэбэл, һайжаруулагдаһан бэлшээри заабол түхеэрэгдэхэ ёһотой. Тэрээнгүйгөөр нажарай һарануудта һүн ехээр абтахагүй.

ЗАХААМИНАЙ РАЙОНОЙ ХАРАЦАЙН СОВХОЗОЙ ҺААЛИШАН

Г. Н. БАТУЕВА:

— Фермэдэмнай 13 һаалишан хүдэлдэг юм. Тэдэнэр сооһоо би гансаараа гурбан мянгатанай хилые дабажа гараа б. 1984 оной дүнгөөр би үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2435 килограмм һү һааһан һаа, харин нёдондо —3154 килограмм һү абажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ оробоб.

Үбэлэй һарануудта бидэ үнеэдэйнгээ һү шэмыень дээшэлүүлхэл гэжэ оролдожо ябагшабди. Мүнөө һаамхай үнеэдтээ буйлуулагдаһан һолоомо, талха таряанай зүйл эдюулнэбди.

Манай ажалда дутуу дунданууд биил байһаар. Маниие һэлгэхэ һаалишан үгы. Үлэгшэн һууринда 310 үрхэтэ айл бии юм. Теэд һаалишан болохо хүн олдодоггүй. Эндэмнай ажалай журам ехэл һула. Үнгэрһэн зунай үедэ 16 һаалишанай орондо 7 хүн хүдэлжэ гараабди. Тиигэжэ олохон үнеэднай шэргэшоо. Эндэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд сэхэ зэмэтэй. Тэдэнэр саг соонь һаалишадаар ажаллаха хүнүүдые оложо шадаагүй бшуу.

Малшадые худалдаа наймаанай талаар муугаар хангана. Манай фермэдэ автолавка оройдоо...
Эдэ асуу...
районой ...
харха аабз...

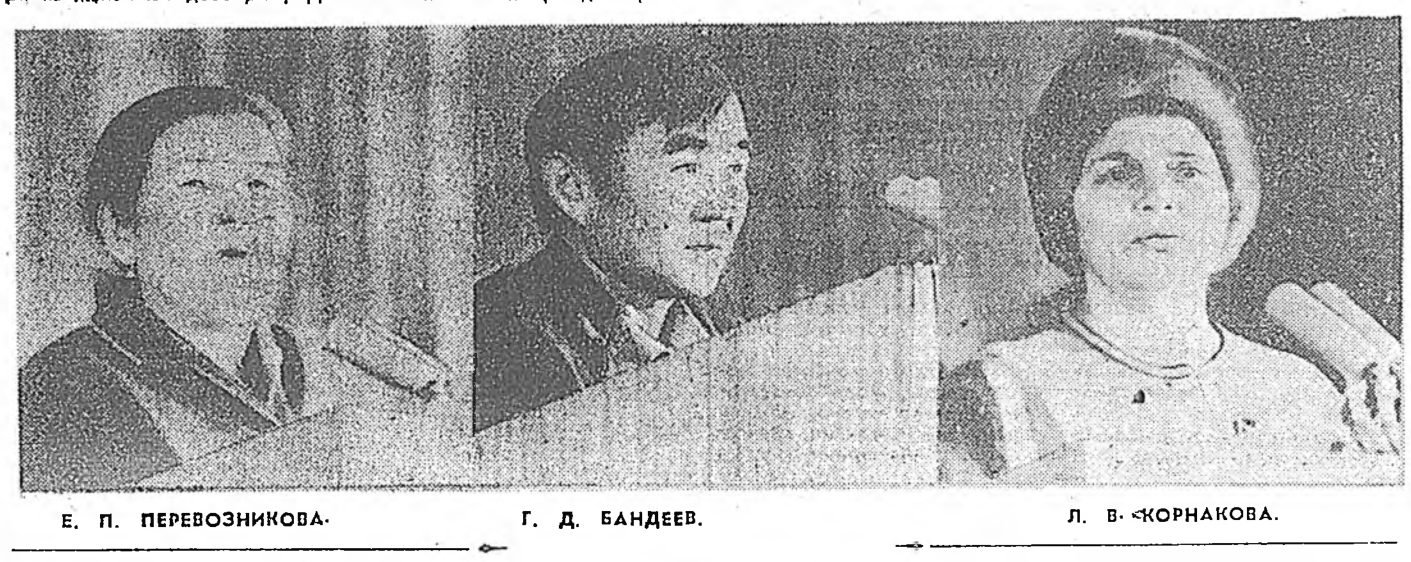

Е. П. ПЕРЕВОЗНИКОВА. Г. Д. БАНДЕЕВ. Л. В. КОРНАКОВА.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ РАЙОНОЙ «ИСКРА» ҺААЛИШАН

Н. Е. КОЗЛОВА:

— Эбтэй эетэй манай коллективтэ 8 һаалишад хүдэлдэг. Булта хоорондоо мүрысэжэ, бэе бэедээ али болохоор туһалалсажа, һү ехээр һааха гэһэн нэгэл эрмэлзэлтэй ажалланабди. Тиигэжэ бидэ арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь 4 һараар урид дүүргээ һэмди. Энэ амжалтада хүн бүхэмнай хубитаяа оруулаа гэхээр. Жэшээнь, би өөрөө нёдондо үнеэн бүриһөө 3112 килограмм һаажа, районойнгоо чемпион болоһондоо ехэтэ баяртайб. Намтай сугтаа хүдэлдэг дүршэ...
Н. Ф. Х...
Козлова ...
2961, 2833 ...
гаад, гурб...
граммда ...
Энэ жэлдэ...
энэ хилэд...
гэжэ найд...
Байгша о...
баһал һү...
Жэшээнь, ...
фермэ үнеэ...
лограмм һ...
һаа, тэрэн...
да хүргөө.

ХОРИИН РАЙОНОЙ «ГЕОРГИЕВСКИЙ» ҺААЛИШАН

М. Б. ШИРАПОВ...

— Республикын һаалишад — гурбан мянгатанай клубай гэшүүн боложо, энэ уулзалгада түрүүшынхеэ хабаадалсажа байһандаа баяртайб. Манай фермэдэ табан һаалишан ажалладаг. Энэ жэлэймнай үбэлжэлгэ яһала һайнаар үнгэржэ байнхай.

Манай фермэдэ үнеэн бүриһөө 2 мянга гаран килограмм һү һаадаг түрүүшүүл олон. Жэшээлбэл, дүршэлтэй һаалишан Вера Жамбалдоржиева нёдондо үнеэн бүриһөө 2615 килограмм һү абаа. Тиихэдэ һаалишан Ц. Е. Гармаева үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 2314 килограмм һү һааһан байна. Минии бодомжолходо, ...
һаалишадна...
3 мянга г...
абахаар ю...
Ехэ амжа...
һаалишад ...
жэлээ ...
Теэд ажа...
лаар ямар...
лагданагүй.
үнеэн бүр...
грамм һү ...
мэргэжэлтэ...
сай байхад...
тан 2-дохи...
Эндэ юунг...
лишадай к...
дээшэлүүлхэ...
жаруулха, ...
дадаг боло...

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ РАЙОНОЙ «АН... СОВХОЗОЙ ҺААЛИШАН

Ц-Д. Д. НАМСАРА...

— Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада урдахи табан жэлэйхидэ орходоо манайда үнеэн бүриһөө һү абалга 700 килограммаар дээшэлүүлэгдээ. Энэ туйлагдаһан амжалтада һаалишадай, үхэршэдэй, фермын бусад хүдэлмэрилэгшэдэй оруулһан хубита нилээд ехэ. Һаамхай үнеэдээ һайнаар харууһалһанай, эдеэлүүлһэнэй ашаар һү шэмээ дээшэлүүлжэ шадаабди.

Мүнөө 11 һаалишан хүдэлнэбди. Тэрэнэй табаниинь жэлэй дүнгөөр гурбан мянгатанай зэргэдэ гаража шадаа. Би үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3378 килограмм һү һааһан байнаб. Һаалишан бүхэндэ 18 үнеэн даалгагданхай.

Һаяын сагта манай фермэ оньһон техникын хүсөөр ажалаа хэдэг болохо ёһотой. Байгша ондо тэжээл буйлуулдаг цех ашагла...
на. Мүнөө...
түхеэрэлгые...
строймеханиз...
лени хэжэ...
Байгаалиин...
тэн хойто ...
дэг манай...
до үнеэн б...
грамм һү ...
һан амжалт...
бадхаха ар...
да бии. Гэ...
шэлүүлхэ ...
дамтай тэ...
байһаарбди...
жэ хомор. ...
хахын тула...
малнуудые...
хэрэгтэй. ...
хүдэлмэри...
Будүүн бол...
хододоо ...
бүхэндэ ...

БАУНТЫН РАЙОНОЙ МОНГОЙН ФЕРМЫЕ...

Н. Б. ЛАМОЖАПО...

— Шэмэрүүн хүйтэн уларилтай манай хадалиг нютагта ниитымнай адууһа малай үбэлжэлгэ бэрхэтэйхэн байдалда үнгэржэ байна. Фермэдэмнай бүхы хүдэлмэри оньһожоруулагдаагүй, бар хүсөөр хэгдэдэг. Һаалишан бүхэн үнеэдээ харууһалха, хоолуулхаһаа гадна һаана гээшэ. Манда үнеэдые хооллуулха, аргал шабааһыень суглуулжа сэбэрлэхэ үхэршэн байхагүй. Үхэршэнөөр ажаллаха хүн манайда хомор. Намарһаа хойшо үхэршэднай элдэб шалтагаанаар фёрмэһээ гаража ошоо.

Гансашье манай фермэдэ бэшэ, мүн бүхы ажахыдамнай ажалай журам һайн гэхын аргагүй. Урдань би һаалишанаар ажаллажа байһанби. Һүүлэй гур...
да бригад...
жа абанхай...
сашье үх...
һаалишана...
хүн дутал...
лээр бүхы...
соо һужа...
байра соо...
намартаа ...
татажа, эле...
хангаа. Мү...
һуурин хү...
дажа, аш...
нууд ябад...
тайгын оёо...
ладаг манд...
Бидэ зари...
байха һүрэ...
ролтогүй ...
гэжэ һанаг...
лэдбэрилхы...
тэжээл хэр...

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ РАЙОНОЙ «ЭСТО... ҺААЛИШАН

Т. А. БАЖЕНОВ...

— Нёдондо уулзалгада хабаадалсахадаа, «Ангарский» совхозые түлөөлөө һэм. Харин мүнөө ондоо — хүршэ ажахыһаа ерэбэ гээшэб. Манай ажахыда һаалиин мал һаянайл үсхэбэрилэгдэнэ. Би нёдондо хабар апрель һарада һая тугаллаһан зургаан гунжа даажа абаа һэм. Удаань 12 үдэрэй туршада 13 гунжан тугаллажа, бултадаа минии бүлэгтэ нэмэжэ абтаа. Симментал үүлтэрэй эдэ гунжануудаа һүтэй үнеэн болохын тула тугаллахаһаань хойшо үдэр бүхэндэ 4—5 дахин һаадаг байгааб. Арбан үдэрэй туршада иигэжэ һааһамни, үнеэдни һүтэй болоо. Тодорхойлбол, түрүүшынхеэ тугаллаһан гунжанууд үдэртэ туд бүрээ 19—22 килограмм һү үгэдэг байгаа.

Ажахыдамнай үнеэдэй байра шэнээр баригданхай. Нёдондо ноябриин 20 болотор малнай газаа байлгагдажа зүдэрэн алдааабди. Сэбдэг хүйтэн манай...
соо үбэлэй...
лээд байһ...
үбдэг тула...
градус хү...
гашад бү...
оролдожо, ...
шанга хү...
ашаглалгада...

Манай ...
холмогорско...
алаг 20 үне...
энэ бүлэг ...
абаад хару...

Намтай х...
шан ажалла...
гээшые хар...
үзөөгүй за...
дүршэжэ, ...
Магад бай...
мянгатанай ...
ерэхэ жэлд...
баадалсажа...
бай гэшүүн...
зорилго хэ...
онол арга...
барилжа, ...
болгохо ёһо...

КПСС-эй XXVII СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ

АТА АЛХАМ

...эр арбан табан жэлэй саана ...севичэй энэ ажахыда директ... ...огдоод байхадань, удаан хү... ...гай хэр бирахаб даа, баһал ...эл болоод һэлгэгдэнэ аабза ...н һанаһан байжашье болоо. ...ойдоол табан жэл соо эндэ 3 ...элгэгдэһэн байгаа бшуу. Тии... хүн үшөө залуу, «халуун шулуу ...оогүй», зоноор хүдэлжэ үзөө... ...рогоо түргэншэг зантай хүбүүн ...хэлсэдэг һэн.

...хүтэлбэрилэгшэ ямар ашаае ...даажа абаһанаа өөрөө баһал ...хөо. Тэрэ үедэ Оёорой совхоз ...үлюурхан ажахынуудай нэгэн ...элэй. Гадна хэдэн жэлдэ удаа... ...уур болоод, үшөө дээрэһээнь ...ахыень бүри доройтуулаа. Хү... ...рма зориг бууранги, ажалай ...тон һула байгаа.

...ые һамбаашалан, зарим һэш... ...шуул үрбыһэн юумыел өөр ...ые оролдодог һэн. Ажахыда ... бэлэдхэлгын дүүрэхэ үшөө ...а зарим айлнуудай газаагуур ...эйнүүд шобхойлдожо һууха. ...ангүй архидашаха, өөрын гэр ...алаар ехэтэ һамаархэ, ёһоор ...үнүүдшье баһал бии һааб даа. ...шэлэн тэрэнэй тарян ажалай ...а хүрөөд бусажа ябахадань, ...дэ зелёнко нахиишатар аша... ...эхэнэрээ һуулгаһан хүн тал...а.

...е гэртээ абаашахыетнай хэн ...бб!— гээд, директорэй асуу... ...үниинь урдаһаань һэнгэргүй... ...хэлэбэ:

...н болошоо юм? Совхоздо хү... ...ад, нэгэ-хоёр тэргэ зелёнко ...яа хэнһээ һурахабиб?

...андал адляар хүн бүхэнэй ду... ... тэжээл өөртөө зөөжэ байха ... юун үлэхэб? Болиит игэхээ, ...ндэ ойлгуулхые оролдобо. ...й, хүрөө! Харгыһаа зайла! Үгы ...эд, үнөөхи хүниинь айлгаад... ...һүхэ бэряад гүйжэ ерэбэ. ...айхашье забдыень үгэнгүй, ... абаад, тэрэ зелёнкыень шэ... ...эзой малай фермэдэ абаашуу... ...лёнко, хэдэн мэшээг ороohо, ...гэдээ ашаад, гэр тээшээ гүйл... ...ан хүнүүд директортэй ушар... ...үү аягүйхэн, улайха, сайхаар ...ла ороhон.

...бэшье жэжэ-божо хулгайша... ...хулжагшадые, архиншад, хой... ...ултыень сүүдтэ үгэжэ, заата... ...хуулиин хэрэгтэ хабаадуулхые ...гүй. Харин өөһэд соогоо, кол... ...э бүгэдые хэлсэжэ, зон нүхэ... ...оргсоожо, үнэн сэхэ үгыень аба... ...дал таагүй юумэн гээшэ гэжэ ...уулдаг бэлэй.

...ахүтэлбэрилэгшэмнай алишье ... тиигэнэ. Энэ хамтын хэрэгэй ...эшье сухарихагүй хүн байна. ... манай өөһэдымнайл ажахын ...лоо оролдоно гээшэ ааб даа. ...р иимэ тулюур туйган байдал... ...ди. Хүрөө. Хам орожо хүдэлхэл ...эжэ хүн зониинь баһал ухаа... ...элээрээ мэдэржэ эхилээ.

...ктив гэжэ байдаггүй. Үнэн ... хүдэлдэг, һайн һайхан хүсэл ... хүнүүд тэрэ үеын гэзгдэнги ...оздошье үсөөн бэшэ бии бай... ...ө. Эгээл тиимэ хүнүүдтэ, ком... ... комсомолшуудта түшэглэн ...лай журам шангадхажа, бүхы ...имтай нарин болгожо шадаал ...ээ гарахабди гэжэ Степан ...ури тиихэдэ гүйсэд ойлгоhон

...эн хүнүүдэйл ажалша гараар, ... зүрхэнэй оролдолгоор, бэлиг ... хүсөөр лэ бүтээгдэдэг. Хүн ... хэрэгтэй. Коллектив ямаршье ...ргэжэ шадаха гэжэ найдаха ...тэрэ һайн мэдэдэг.

... директор һайнаар хүдэлдэг ...э, дэмжэжэ шададаг хүн. Хаа... ...даа, сэдьхэлэй дулаан үгэ хэ... ...далаарши һонирхохо, хэрэг... ...алжал байдаг. Юрэдөө, ямар... ...ажуугаар обёоронгүй гараха... ...а хонишоноор, трактористаар, ...үдэлһэн хадаа хүдөөгэй ажа... ...эхэ. Заримдаа үбһэ хуряалгын ...убсаһаа тайлажархёод, һүри ...э хажууриар үбһэ сабшалсажа ...эа. Муугаар хүдэлөөд, элдэб ...хэлэжэ, иимэ хүниие мэхэлхэ... ...үнинэй малшан Ч. Ш. Самбуев ...һэн.

... энэ хүтэлбэрилэгшэтэй хөө... ...имэ тиимэ үрэ дүнгүүд түй... ...айгаад, олон тоо, баримта дур... ...агүй. Харин түрүүшын ээп... ...ша хүнүүд тухайгаал, түрүү ...анизаторнуудаал магтан хөө... ...ом. Жэл бүхэндэ зуун эхэ хо... ... 100-һаа дээшэ хурьга түл... ...хэ хонишод Д-С. Р. Банзарак... ...атарников, Н. Н. Борисов, М. Д. ... үнеэн бүхэнһөө жэлдээ ...илограмм хүрэтэр һү һаадаг ...Г. Гайнулина, Н. Г. Салихова ... тухай ехэл урин дулаахан...аар

...дуушан Сергей Сосоровые ...ёһотойл бэрхэ хүбүүн. Үнгэ... ...нэгэдэхи табан жэлдэ тэрэ нү... ...9 унага абажа томо болгоо. ...хэнһөө 95 унага түлжүүлээ гээ... ...үе соо 1516 центнер адуунай ...эрилөө. Минии һанахада һай... ...эг, эрхим үрэ дүн туйладаг хү... ...ье гамналтагүй. Бидэ гансахан ... түлөөһэндэ, шагналда жэлдээ ... түхэриг гаргашалдагбди, — гэ... ... хэлэнэ.

...з гол түлэб мяха, һү үйлэдбэ... ...шэглэлтэй, нилээд томо ажахы ... отарануудтань бүхыдөө 4400 ...аран үнеэд, 20,5 мянган хонин һүрэг үсхэбэрилэгдэнэ. Арбадахи, арбан нэгэдэхи табан жэлнүүдтэ ажахы урагшаа бата алхам хэжэ, бүхы түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэһэн байна. Жэшээлхэдэ, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ 33,5 мянган центнер мяха, 84,9 мянган центнер һү, 1632 центнер нооһо гүрэндэ худалдаа, түсэбөө холо үлүүлээ. Мүн жэл бүхэндэ 800—900 мянган түхэригэй сэбэр ашаг олзо оруулна. Бахархамаар тоонууд лэ даа! Продукциингаа өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулна. Эрхим амжалта туйлаһанайнгаа түлөө арбадахи табан жэлэй дүнгөөр совхозынь КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ бүри ехэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, совхозой малшад тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ. Табан жэлэй дүнгөөр зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 98 хурьган түлжүүлэгдээ.

— Нэн түрүүн бидэ тарьялан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал ехэ хандуулнабди. Хэрбээ урдань жэлдээ 20 гара мянган центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхэдэг һаа, мүнөө 65—75 мянган центнер тиимэ тэжээл нөөсэлнэбди. Энэмнай үшөөл бага,— гэжэ нүхэр Филиппов хөөрэнэ.

Эдэ жэлнүүдтэ Оёор тосхон, мүн отделенинүүдэйнь түбүүд — Тохой, Ухэр-Шулуун, Дээдэ-Тори һууринуудшье танигдахаар бэшэ болоо. Урдандаа үһа шабар соо, доро газарта набтайжа байһан Оёор тосхоной хуушарһан модон гэрнүүд үгы болгогдожо, зохидхон добо дээрэ хоёр-хоёр залгалаа байратай модон брусуудаар, хирпиисээр, түмэр-бетон блогуудааршье баригдаһан гэрнүүд жэрылдээ. Соёлой томо байшан, хоёр дабхар конторо, 460 үхибүүдэй һураха дунда һургуули, интернат, хүүгэдэй сад-ясли, Дээдэ-Торидо 250 хүнэй һууритай клуб, түбэй мастерскойдо К-700 түхэлэй трактор болон комбайнуудые оруулжа заһабарилха депо, 600 үнеэдэй байха гурбан шэнэ байра, 3 мянган хонидой хашаа гэхэ мэтэ һүүлэй арбаад жэл соо шэнээр баригдаа.

— Шэнэ барилга хэнгүйгөөр ажахые хүгжөөхэ, зоной һуудал байдалые һайжаруулха, социальна асуудалнуудые шиидхэхын аргагүй. Хэрбээ юһэдэхи табан жэлдэ ажахыдамнай 570 хүн хүдэлжэ байгаа һаа, мүнөө 680 хүн ажаллана. Дунда һургуули дүүргэһэн, сэрэгэй албанһаа бусажа ерэһэн залуушуулай олонхинь нютагтаа үлэжэ хүдэлнэ. Тиимэһээ арбан хоёрдохи табан жэлһээ эхилжэ совхозойнгоо түб тосхониие бүри болбосон гоё болгохобди. Городойхиһоо дутуугүй, хоёр-гурбан дабхар байрын гэрнүүдые, худалдаа наймаанай түб, стадион, спортивна талмайнуудые бариха генеральна түсэбэй проект захинхайбди. Бүхыдөө 12 миллион түхэригэй барилга хэгдэхэ юм, —гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

—Хаана шэнэ, түрүү юумэн бии болоноб, тэрэниие Филиппов хэнһээшье урид ошожо хараһан, үнинэй экономист Дагба Дареевич Дашиевтаяа хуу тооложо үзэһэн байдаг. Тиигээд лэ түрүү юумые ажахыдаа хэрэглэдэг гуримтай, — гэжэ КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь С. Б. Жаргалов хэлээ һэн.

Оёорой совхоз район соогоо эгээн түрүүлэн нэгэ газарта мал олоор байлгажа, түргэнөөр түлжүүлхэ, шахан таргалуулха ехэ талмай-байра түхеэрээ юм. Мүнөө эндэнь 700 шахуу эрэ буруу, хашарагууд, үшөө 250 эмэ гунжад харууһалагдана. Тусхай цехтэ буйлуулагдаһан шэмэтэ тэжээл эдюулжэ, үбэлэй эгээл шанга хүйтэнэй үедэшье шахамал бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ 900—1000 грамм хүрэтэр нэмээдэг. Тиигэжэ үхэр бүхэниинь 380—400 килограмм шэгнүүртэйгээр мяханай комбинадта тушаагдана.

— Нэгэ газарта иимэ ехэ байра түхеэрээд, олон үхэр байлгажа эдеэлүүлхэдэ, алишье талаараа һайн. Үбһэ тэжээл ашаг үрэтэйгөөр гаргашалагдана, урилтэ хоролтодо ороногүй. Малшадай ажалые һайса оньһожоруулха, бүтээсыень дээшэлүүлхэ арга олгоно. Хүдэлһэн хүнүүдтэшье урматай ха юм, — гэжэ ахалагша малшан Ч. Ш. Самбуев хөөрэбэ.

Олонхи хонишодынь жэлһээ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлдэг гэжэ дээрэ дурдаа һэмди. Гэбэшье хурьгадай гарзалалгые огтолон усадхахын тула Сэлэнгын районой Гельманэй нэрэмжэтэ совхозоихидой жэшээгээр, район соогоо баһал түрүүлэн зарим отарануудтаа өөдэнь үргэгдэһэн, хуурай шалатай таһалгануудые түхеэржэ, тэндээ нарай хурьгадые абадаг болохоор бэлдэжэ байнхай.

— Степан Матвеевич бүхы юумэндэ һанаа сэдьхэлээ хандуулжа ябадаг, нэгэшье бэеэ һула табидаггүй хүн гээшэ. Һүүлэй арбаад жэлдэ нэгэл дахин курортдо ошожо амараа. Зондоо этигэдэггүй, намгүйгөөр бүхы юумэ бүтээхэеэ болишохо гэжэ һанаад, амаралтада гаранагүй бэшэ ааб даа. Харин иимэл амар заяа үзэдэггүй сэдьхэлтэй хүн шуу. Нёдондо ехэ хүбүүнэйнгээ гэнтын аюулда дайрагдаад, өөрөөшье ехээр үдоод байхадаа, совхозойнгоо ажал хэрэгые ойро зуурашье мартаагүй, — гэжэ ажахын парткомой секретарь А. Н. Цыбиков хэлэнэ.

Үглөөгүүр эртэ гү, али үдэшэ орой, юрэдөө ямаршье сагта тэрэ хүн зон соогоол ябажа, үдэр бүриин ехэ, бага асуудалнуудые шиидхэжэ, энээндээ хамаг ухаан бодол, оюун бэлигээ, зүрхэнэйнгөө халуун охи абьяасые дууһыень зорюулжа ябахадаа сэдьхэлээ дүүрэнэ ха юм.

Иимэ хүн манай этигэл найдабариие харюулха, партиин түүхэтэ XXVII съездэ бодото түлөөлэгшэмнай байха гэжэ нютагайнь зон баясан этигэнэ.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. М. Филиппов (дундань) бүлэг механизаторнуудтаяа хөөрэлдэжэ байна.

Авторай фото.

Зэдын район.

Соёлшод—хүдөөгэй ажалшадта

ГЭРЭЛ ТУЯА ТАТАМААРХАН

...Саянай хормойе хүбөөлһэн хуһан тужа соо тэрээхэн модон байшангай баригдаһаар жаран жэл үнгэршэбэ. Анхан тэрэ Аршаан тосхон соогоо эгээл һүрхэй гэрнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог һэн ха. Түрүүшээр тэрэниие аршаанда амарагшадай эдеэлхэ столово болгоод байгаа. Һүүлээрнь эмшэлгын корпусшье хээд үзөө. Аргаламжын газарай томодхогдоһоор, тэрэ гансата хүдөөгэй клуб болгогдожо, одоошье «мүн бэеэ бэелээ». Тиигэжэ Аршаан тосхонойхид 240 хүнэй һууритай харалгын залтай, хатарай, репетиционно багахан таһалгануудтай өөрын клубтай болоһон юм. Клубай яһала үргэн фойе соо зохидоор шэмэглэгдэһэн стенднүүдые, нютагай соёлшодой хүдэлмэриин түсэб-графигуудые ерэһэн зон хараха аргатай.

Хүн зонтой соёл-гэгээрэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха талаар клубай хүдэлмэрилэгшэд горитой амжалта туйлаа гэжэ заатагүй тэмдэглэхэ ёһотойбди. Аршаан тосхонойхидтошье, амархаа ерэһэн зондошье сүлөө сагаа ашатуһатайгаар үнгэргэхэ арга боломжо олгохын тула клубые даагша Анастасия Домышева, киномеханик Дарима Борхонова хоёр ехэ юумэ хэнэ. Теэд хэды оролдоошье һаа, ниитын эдэбхитэдэй туһаламжагүйгөөр тэдэ хоёр клубтань ябуулагдажа байдаг хүдэлмэриин хахадыеньшье хэжэ бирахагүй һэн бээз. Гушаад жэл соо баянаа мүрһөө абаагүй гэхээр гайхалтай хүгжэмшэн, уран һайханай хүдэлмэриин эдэбхитэдэй ёһотойл удамарша Иван Кириллович Сороковиков тэдэндэ хэды ехэ туһаламжа үзүүлдэг гээшэб! Ород, буряад арадай дуунуудые, Прокофьевой, Рахманиновай, Чайковскиин хүгжэмтэ зохёолнуудые гүйсэдхэхыень шагнахаяа имагтал аршаанайхид бэшэ, мүн ойро тойроной тосхонуудһаашье хүнүүд ерэдэг байна бшуу. Дайнай үеын комсомолшуудай дуунуудые Иван Кирилловичэй дэмжэлгэ доро залуушуул дуулаха дуратай. Олоной дунда соёлой хүдэлмэри ябуулха талаар ахамад врачай орлогшо Зинаида Дархаева, медсестра Светлана Тарасова, врач Татьяна Кистенева, сестра Галина Иванова мэтын зоной хүсөөр бүхэли концертнэ программануудые зохёожо болохоор ха юм. Тиихэдэ Светлана Дамбиевна Зарбактаева 3-дахи классай һурагша Ленэ 7-дохи классай Дима хоёртоёо концертнүүдтэ хабаадажа, ород, буряад дуунуудые хонгёо һайханаар гүйсэдхэдэг байна.

Уншагшадай конференцинүүдые, хүгжэмэй үдэшэнүүдые, концертнүүдые эмхидхэлгэдэ клубай хүдэлмэрилэгшэдтэ нютагай һургуулиин багшанарай коллектив яһала туһалдаг байна. Һургуулиин директор Д. Д. Хоборков, завуч-эмхидхэлшэ Т. О. Маньжунова энэ хүдэлмэриие хайша хэрэгээр ябуулхагүй гэжэ саг үргэлжэ оролдодог. Нёдондо октябрь һара соо ородой агуу ехэ поэт Сергей Есенинэй түрэһөөр 90 жэлэй ойдо зорюулагдаһан үдэшые багшанарай коллективэй туһаламжаар А. В. Домышева эмхидхээ һэн. Тэрэ үдэшэ клубай сценэ дээрэһээ оюун бэлигтэ поэдэй шүлэгэй мүрнүүд ханхинаа, тэрэнэй үгэнүүд дээрэ бэшэгдэһэн романснууд зэдэлээ. Нютагай библиотекарь, комсомол басаган Галина Ивановна Сергей Есенинэй зохёохы зам тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Хөөрхэн эдир басагад, хүбүүд шүлэгүүдыень сэдьхэлээ хүдэлэн байжа уншаа.

Юрэдөө, клубайнгаа хүдэлмэридэ нютагай һургуули һуларшагүй анхарал хандуулжа байдаг. Тиибэшье клубта туһаламжа үзүүлжэ байдаг зон ганса тэдэ бэшэ юм. «Аршаан» курортын ахамад врач К. С. Батороев, врач Г. С. Бомоева, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай директор Н. Ф. Ткачев, дайнай ветерануud П. М. Бильгаев, П. Е. Афанасьев түрүүтэй зон тиишэ ходо ерэжэ, элдэб темэнүүдээр һонирхолтой лекцинүүдые, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг заншалтай. Тиимэ үдэшэнүүдтэ клуб соо хүнүүд илангаяа олоор суглардаг. Теэд тэрэшье ойлгосотой — уласхоорондын байдал тухай, үгышье һаа, медицинын оршондо хэгдэһэн шэнэ нээлтэнүүд тухай һонин мэдээсэлнүүдые хэн шагнаха дурагүйб даа...

«Аршаанда» концерт табихаяа гү, али юрэ амархаяа артистнарһаа хэн нэгэнэй ерэбэл, эндэхи зон үнэн сэдьхэлһээ баясадаг. Концерт харуулхаяа ерэһэн коллективүүд хүндэтэй дээрэ угтагдажа, программаяа харуулдаг юм ааб даа. Харин «Аршаанда» амархаяа ерэһэн мэргэжэлтэ артистнар уран һайханай коллективүүдтэ удаахан болзор соо методическа горитой туһаламжа үзүүлжэ шадаха байна бшуу. Жэшээлбэл, үнгэрһэн зун РСФСР-эй арадай артистка Ч. Г. Шанюшкина эндэ амархадаа, концергнэ мартагдашагүй һайхан үдэшэнүүдые эмхидхэһэн, олон зоной баяр баясхаланда, дура бахархалай үгэнүүдтэ хүртэһэн байна. Концертһээ сугларһан мүнгэн Эб найрамдалай совет жасада эльгээгдээ. Мүн клубайхидта Буряадай АССР-эй габьяата артист Клим Миткинов яһала туһаламжа үзүүлээ һэн. Тэрээнэй хабаадалгатайгаар үнгэрһэн концерт нютагай зоной, мүн амаржа байгшадай һанаа сэдьхэлдэ ехэ таараһан байна. Үсөөхэн лэ ушарта иимэ концертнүүд харагшадтамнай һайшаагдадаггүй. Жэшээлбэл, Новосибирскын гүрэнэй консерваториие һая дүүргэжэ ерэһэн залуу дуушан, оперно театрай солистка Т. Галсановагай, Буряадай гүрэнэй филармониин дуушад Д. Хунтохиева, А. Данзанов гэгшэдэй табиһан концерт сугларһан зондо бирагүйшэгөөр һанагдаа бэлэй. Буряадай АССР-эй габьяата артистка Г. Кондратьевагай концертын программа мүн лэ бодомжогүйхэнөөр зохёогдоһон байгаа. Гэбэшье энэмнай ганса нэгэ үзэгдэдэг ушар гэжэ дабтая. Ехэнхидээ бидэндэ айлшалжа ерэдэг артистнар, уран зохёолшод, лекторнүүд хөөрэхэ, харуулха юумэеэ һайнаар бэлдээд, тааруулаад ерэдэг гээшэ. Мүнөө сагта хүдөө нютагта ажаһуудаг зоной эрилтэ, һонирхолой эрид дээшэлһые эдэ нүхэднай хараадаа абана ха юм.

Тобшолон хэлэхэдэ, нютагаймнай клуб хүн зоной дунда уран һайханай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри яһала һайнаар, бодомжотойгоор ябуулна. Хэрбээ нүхэр А. В. Домышевада мэргэжэлтэ методист-туһалагшые эльгээгээ гээшэ һаань, хүдэлмэринь бүришье урагшатай ябаха һэн ха. Тиигээдшье клубаймнай байшан нилээд хуушараа. Һаяхан 60 наһанайнгаа «ойн баярые» тэмдэглээ гэжэ дээрэ бэшээ һэмнайб даа. Тиимэ хуушан байшанда үе-үе болоод лэ, капитальна заһабарилга хэрэгтэй болоно. Харин Аршаан тосхондо 3 мянга гаран хүн ажаһууна, жэлэй туршада 11 мянган хүн курортдо амархаяа ерэнэ—иимэ олон зондо мүнөө үеын эрилтэдэ харюусамаар соёлой байшан хэрэгтэйл даа! Нютаг бүхэндэ соёлой гуламтануудай материально-техническэ үндэһые һайжаруулха ёһотой гэжэ ороноймнай Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проект дотор онсолон тэмдэглэгдээ ха юм! Мүнөөшье тусхай баталагдаһан штатгүй, мүртэй һайн түхеэрэлгэгүй байһан соёлой байшанда ажабайдал «бурьялхадажа байна». Эды олон һайн дуратан-туһалагшадые эмхидхэжэ шадаһан соёлшод шэнэ байшантай болошоо һаа, хэды ехэ юумэ хэжэ шадахаб! Энээн тушаа хамтаараан бодожо үзөөд, зүйтэй нэгэ шиидхэбэри абаа һаа, яахаб?

Н. ДЕМИН,
дайнай ба ажалай ветеран.

Социалис оронуудаар

БУДАПЕШТ. «Манай уряа — техническэ хүгжэлтэ дэбжэлтэ» гээд Вишонтын М. Торезэй нэрэмжэтэ нүүрһэнэй шахтын үүдэн дээрэ гоё һайханаар бэшээтэй. Нүүрһэ олзоборилгын промышленностьда эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын туйлалтануудые хэрэглэхэ талаар хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые халан абалсахын тулада ороной бүхы заха булангуудһаа горнягууд эндэ суглараа.

Венгер горнягуудай хуралдаае үнгэргэхын тулада имагтал тус уурхай дэмы шэлэгдээгүй юм. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ Вишонтын шахтануудта нүүрһэ малталгада эрдэм-техникын һүүлшын туйлалтануудые хэрэглэхэ, ажалай эрхэ байдалые һайжаруулха талаар ашаг үрэтэй хэмжээнүүд абтаһан байха юм. Тиигэжэ гансал үнгэрһэн жэлдэ эндэхи хүдэлмэри оньһожоруулгын хэмжээн 25 шахуу процент ехэ болгогдоһон байгаа. Уралан нарижуулгын 300-һаа дээшэ дүрадхалнуудые шахтернууд оруулаа юм. Эдэ бүгэдын ашаар тэдэнэр түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэн байгаа. Республикын элшэ хүсэнэй энэ ехэ комплексые хүгжөөхэ шэнэ программа һаяхан баталан абтаа. Венгриин ба Советскэ Союзай мэргэжэлтэд тус комплексые байгуулһан. Түлишэ малталгын эршые шангадхаха, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгые ехэ болгохо гээд хараалагдана. Республикын нүүрһэ олзоборилгын бусадшье объектнүүдтэ—Татабаниин, Надьедьхазын, Комлогой шахтануудта эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын туйлалтануудые хэрэглэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Венгриин горнягуудай энэ хүдэлмэридэнь Советскэ Союзай мэргэжэлтэд ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Совет болон дэлхэйн баримтата киное эхилэн үүдхэгшэ ба теоретик Дзига Вертовэй фильмүүдэй фестиваль Венгриин ниислэл хотодо нээгдээ юм. Кинорежиссерой түрэһөөр 90 жэлэй ойтой дашарамдуулан эмхидхэгдэһэн фестивалиин үедэ 20—30-аад онуудта буулгагдаһан «Три песни о Ленине», «Шестая часть мира», «Киноглаз» гэһэн фильмүүд болон бусад бүтээлнүүдтэй венгер харагшад танилсаха юм.

(ТАСС).

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

ДОЛООН ХОНОГТОО НЭГЭ УДАА

Хориин районой ажахынуудай холын отара, гүүртэнүүдээр ябаха үедөө врачнууд Зоя Батоевна Базарон, Виктор Цыренжапович Хайдапов, Владимир Ильич Шульгин, Гатап Сангажапович ба Татьяна Петровна Самбатовтан тухай ехэл магтан хэлэжэ байхыень нэгэтэ бэшэ дуулаа һэм.

— Өөрынгөө хэхэ ажал хүдэлмэридэ бидэ, врачнууд, Гиппократай тангариг баримталан, үнэн сэхээр хандажа, үбшэнтэниие ганса эмнэхэ, аргалха бэшэ, мүн элдэб үбшэнһөө һэргылхэ, бэеын элүүрые хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ хамаг анхаралаа хандуулнабди, хандуулхашье ёһотойбди, — гэжэ үнинэй врач, районой түбэй больницын ахамад врачай орлогшо В. Ц. Хайдаповай нэгэтэ хөөрэлдэжэ байхадаа хэлэһые һананаб.

Урдань тэрэ хирургаар, мүнөө нюдэнэй врачаар хүдэлнэ. Хоёрдохи мэргэжэлээ мүн лэ гүйсэд шудаланхай.

Хэдэн жэлэй саада тээ районой больницын ахамад хирург Гатап Сангажапович Самбатов Татьяна Петровна гэжэ һаһанайнгаа нүхэртэй сугтаа дээдэ һургуули дүүргээд, түрэл нютагтаа ажаллаһанай һүүлээр ординатурада амжалтатайгаар һуража ерэһэнэй удаа Хориингоо райондо ажаллажа байнхай.

— «Сагаан халаадтаниие» нэгэ заримдаа үлүүсэ ехээр магтахаяа һанадаг. Үбдэһэн зониие аргалха, эмшэлхэ гээшэ үдэр бүриимнай уялга ха юм. Тэрээнһээ уламжалан, саашадаашье эрхимээр, бүри харюусалгатайгаар ажаллаха зорилготойбди,— гэжэ Самбатов хэлээ һэн.

Үхибүүдэй врач Владимир Ильич Шульгин тухай магтаалай үгэнүүдые хэлэмээр.

Институт дүүргэһэнэй удаа Зоя Батоевна Базарон олон жэлэй туршада Хори нютагтаа хүдэлжэ ябаа. Тиихэ зуураа, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Мүнөө тэрэ түбэй больницын методическа кабинедые даагшаар хүдэлнэ. Бэеын элүүрые хамгаалха тухай хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулан, дүй дүршэлөө сугтаа ажалладаг залуушуулда дамжуулан үгэнэ.

Хориин районой түбэй больницын врачнууд Мухар-Шэбэрэй районой Никольско, Захааминай районой Санагын сомоной Соведэй медицинскэ болон бусад хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаһан үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, ниитын малай үбэлжэлгые үнгэргэжэ байһан ажалшадта неделидээ нэгэ дахин ошожо байхаар хараалба. «Сагаан халаадтан» үйлэдбэриин түрүүшүүлдэл адляар түрэл партиингаа XXVII съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахаар зэһэнхэй.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

ТАСС — АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

ХҮГЖЭЛТЭ ДЭБЖЭЛТЫН АША ТУҺАДА

Эб найрамдалые бэхижүүлхын, уласхоорондын байдалые гуримшуулан һайжаруулхын аша туһада экономическа аюулгүй байдал хангаха, бүхы оронуудай социально-экономическа дэбжэлтые улам эршэдхэхэ зорилготойгоор шухала алхамуудые хэхыень Советскэ Союз бүхы оронуудые уряалба. ООН-до СССР-эй правительствын табиһан «Гүрэнүүдэй уласхоорондын экономическа аюулгүй байдал —уласхоорондын экономическа харилсаае һайжаруулгын шухала эрхэ нүхэсэл» гэһэн меморандумые дэлхэйн хэблэл шэнжэлэн тайлбарилхадаа, иигэжэ тэмдэглэнэ.

ПРАГА. Уласхоорондын экономическа харилсаануудта ехэ ехэ капиталис гүрэнүүдэй ябуулжа байдаг түгшүүрилые улам шахардуу шанга болгохо гэһэн хараа шугамые Советскэ Союз эрид буруушаана гэжэ Чехословакиин «Руде право» газетэ бэшэнэ. Гүрэнүүдэй экономическа аюулгүй байдал амгалан тайбан байдал хангалгатай, дэлхэй дээрэ буу зэбсэгүүдые бүтээлгые болюулалгатай, тэрэниие замбуулинай дайдада гаргалгые зайсуулан саралгатай, шахардуу шанга байдал һуларуулгын политика бэелүүлгэтэй нягта холбоотой байна.

СОФИ. СССР-эй правительствын меморандум хадаа тон шухала удха шанартай документ болоно гэжэ Болгариин «Земеделско знаме» газетэ бэшэнэ. Буу зэбсэгүүдые, нэн түрүүн ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга гүрэнүүдэй социально-экономическа хүгжэлтэдэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулна, уласхоорондын экономическа ба эрдэм-техникын холбоое буруу һүргэнэ, харилсаа холбооной арга боломжые муудхаана. Эгээл тиимэһээ уласхоорондын экономическа аюулгүй байдалые хангаха гэһэн бүхы уласхоорондын аюулгүй байдалай таһаршагүй хубинь болоно гэжэ Советскэ Союз тоолоно.

УЛААН-БААТАР. Совет меморандум хадаа бүхы арадуудай, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһа, һалбаран бадаралга тухай Соведүүдэй ороной үнэн зүрхэнэй анхарал оролдолгын шэнэ гэршэ жэшээ болоно гэжэ Монголой МОНЦАМЭ агентство мэдээсэнэ. Мүнөө, США болон бусад империалис гүрэнүүдэй ондоо оронуудта, илангаяа хүгжэжэ байгаа оронуудта эсэргүү харата ябуулгануудые үүдхэжэ байхадань, Совет правительствын энэ алхам тон шухала удха шанартай байна. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргаагүй һаа, энэ талаар һомологдодог айхабтар ехэ мүнгэ зөөри ондоо һалбаринуудта хэрэглэгдэхэ байна гэжэ Советскэ Союз тэмдэглэнэ. Эдэ бүгэдэ амгалан тайбан байгуулалтада, хүнүүдэй ажабайдалые һайжаруулгада гаргашалагдаха ошуу, СССР-эй залан сэхэ хараа шугам иимэл байна.

ДЕЛИ. Эндэһээ абтаһан мүнгэ зөөриие хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй экономическа ба социальна эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангалгада элсүүлэн һомолхын тула буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада эсэс табихые СССР уряалба гэжэ Индиин «Пэтриот» газетэ бэшэнэ. Уласхоорондын экономическа харилсаанда тохеолдодог али бүхы хашалта харшалалтануудые, бэеэ дааһан гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгые, транснациональна монополинууд болон банкнуудай тэдэниие үргэнөөр дарлан мүлжэлгые Москва эрид буруушаана.

Аргентинын «Насьон», Австриин «Фолькштимме», Японой «Асахи» газетэнүүд Совет правительствын меморандумые шэнжэлэн тайлбарилхадаа, энэ документ уласхоорондын экономическа харилсаае хүгжөөлгэдэ тон ехэ удха шанартай документ болоно гэжэ тэмдэглэнэ. Эдэ бүгэдэ экономическа гэзгдэлые усадхаха, үлэсхэлэн хооһон, үгытэй ядуу байдалые зайсуулха, дэлхэйн океан далайнуудые, замбуулинай дайдые амгалан ёһоор ашаглаха гэхэ мэтэ хүн түрэлтэнэй гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ арга олгохо байна.

ТОДОРХОЙ ХАРГЫ ЗАМУУД

НЬЮ-ЙОРК. Хүгжэжэ байгаа дэлхэйн технологическа гэзгдэнги байдалай улам орёо шухала асуудалнуудые шиидхэхэ тодорхой харгы замууд эрдэм-техникын талаар зүбшэлэлгын комитедэй ООН-ой штаб-байшан соо нээгдэһэн ээлжээтэ сессиин гол анхаралда табигдана. Тэндэ зүблэхэ зүйлэй ёһоор, 28 ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай экспертнүүд хүдөө ажахын үйлэдбэридэ, ган гасуурые зайсуулгада, сүл губи газарые шииг нойтотой болголгодо мүнөөнэй технологи хэрэглэлгын, залуу гүрэнүүдэй эрдэм-техникэ хүгжөөхын тула нөөсэнүүдые элсүүлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Экономическа доройтон уналгын оршон байдалда олонхи хүгжэжэ байгаа гүрэнүүд экономическа бэрхэшээл түбэгүүдтэй ушардаг байна гэжэ хүгжэлтын ба уласхоорондын экономическа харилсаанай асуудалнуудаар ООН-ой генеральна директор Ж. Риперт комитедэй хүдэлмэриин түрүүшын үдэр үгэ хэлэхэдээ, баталха баатай болобо. Хүгжэлтын аша туһада тэдэнэр уласхоорондын шухала туһаламжа абанагүй.

Хүгжэжэ байгаа оронуудые эрдэм-техникын талаар дулдыданги байдалтай байлгахые, тэдэнэй экономическа ба технологическа хүгжэлтэдэ али болохоор һаад тойбо ушаруулхые баруунай ехэ ехэ гүрэнүүд оролдоно. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэнэр Африкын, Азиин, Латинн Америкын хүнүүдые, байгаалиин нөөсэ баялигуудые дарлан мүлжэхэ гэһэн зорилго урдаа табина бшуу.

ГОЛ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

СТОКГОЛЬМ. Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараһаа шухала зорилго мүнөө байхагүй. Бүхы арадуудай хүсэлэл оролдолгонуудаа нэгэдүүлбэл, хүн түрэлтэн газар дэлхэй дээрэхи ажамидаралые аршалан хамгаалжа шадаха байна гэжэ эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй түлөө эхэнэрнүүдэй уласхоорондын лигиин Швециин отделениин түрүүлэгшэ Э. Герле «Дагенс нюхетер» газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлбэ. Эб найрамдалые, эгээл тиимэһээ ажабайдалые хамгаалхын тула буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, ядерна буу зэбсэгүүдэй бүхы нөөсэнүүдые усадхаха гээшэ болоно гэжэ Советскэ Союз тоолоно гээд тэрэ тэмдэглээ. Үхэлэй аюулта буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай СССР-эй найруулһан үргэн ехэ программа удха шанарайнгаа, болзоронгоо талаар тодорхон, бэелүүлэгдэжэ байна. Тус программа ядерна дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие аршалан абарха арга боломжонуудые нээнэ, амгалан байдал тээшэ харгы гаргана.

Байгша ондо дэлхэйн бүхы табан түбинүүдтэ эб найрамдалай жагсаал үнгэргэхые түсэблэнэбди гэжэ Швециин ниитын ажал ябуулагша тэмдэглэбэ. Энэнь аюул бэрхэшээлтэй уласхоорондын оршон байдалда бүмбэрсэг дэлхэйн ... нуудай болон правительствануудай анхарал хандуулха гэһэн зорилготой.

Жагсаалда хабаадагшад политическэ ажал ябуулагшадтай уулзахадаа, олониитые алаха хюдаха зорилготой бүхы түхэлэй буу зэбсэгүүдые хорихо, уласхоорондын бүхы хёмороо зүришэлдөөнүүдые амгалан ёһоор гуримшуулан шиидхэхэ гэхэ мэтын мүнөө үеын орёо шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ һанамжануудаа хэлэхыень гуйха байна. Мүнөө үеын аюултай хүгжэлтые зайсуулжа, дайнай гал түймэрһөө дэлхэйе аршалан хамгаалха уряатайгаар гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшо хандаха байнабди.

ЮАР-ай засагаархид хара арһата эрхэтэдтэ эсэргүү хайра гамгүй аашануудые гаргана. Тэдэниие буудан алана, хүн зоной ажаһуудаг кварталнуудые галдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Порт-Элизабет хотын үйлсэдэ. Амгалан зониие «номгоруулха» зорилготой сэрэгшэд добтолгодоо бэлэн зогсоно.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮН БА байгаали

ЭЗЭН БАЙХА ЁҺОТОЙ

«Байгаалиие хамгаалха талаар абтадаг хэмжээнүүдэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ... Хото, һууринуудай ногоон зоные байгуулха хэрэг үргэлжэлүүлхэ ба һайжаруулха, заповеднигүүдые, национальна паркнуудые, заказнигуудые болон харууһанда абтаха байгаалиин бусад газарнуудые олошоруулха».

(СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектһээ).

МҮНХЭ ҺАЙХАН байгаалиимнай хэшэг баялигууд болохо ой тайгаһаа, нуур сөөрэмүүдһээ, ан амитад болон шубуу шонхорһоо холо түбхинэһэн городто байгаали хамгаалгын асуудалнууд даншье шухала хэрэг бэшэ гэжэ заримашуул һанамжалдаг юм. Иимэ һанамжа зүйтэйшэг шэнги аад, шэбшэжэ, шэнжэлжэ үзэхэдэ, үндэһэ баримтагүй, миин хооһон удхатай болошодог. Город хадаа олонхи ушарта дүүрэн уһатай гол мүрэнүүдэй эрье шадар тогтожо, промышленна олон предприятинуудтай, хүн зоной олоороо ажаһуудаг, ажалладаг багашаг газар болоно ха юм. Тэрэнэй байгуулалтые ехэ орёо, нарин, бүрин шанартай бүхэли нэгэ организм гээшэ гэжэ эрдэмтэд тодорхойлһон байдаг. Энэ һанамжа арсашагүй үнэн зүб гэжэ ажабайдалнай батадхана.

Городой эрхэ байдалда байгаали хамгаалха талаар ямар асуудалнууд хэр зэргээр шиидхэгдэнэ хаб? Тэрэниие Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой жэшээ дээрэ шэнжэлэн хараха гэһэн зорилго энэ статья соо табигдана.

Нэн түрүүн уһан болон агаарые арюун тунгалаг байлгаха тухай асуудал. Районой дэбисхэр дээрэ судна бүтээлгын, шэлэй, түмэр зүйлнүүдэй, пивэ шаналгын, архи нэрэдэг болон «Электромашина» заводууд оршоно. Эдэ предприятинууд үдэртөө хэдэн мянган литр сэбэр уһа үйлэдбэридээ хэрэглэхэһээ гадна ехэ тогоонуудай, котельнэнүүдэй утаа уняарые агаар худар хаяна. Тиимэһээл агаарые бузарлаха ябадалые усадхан хорсоохо талаар яһала эдэбхитэй хэмжээ ябуулганууд эдэ предприятинуудта үнгэргэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, шэлэй, судна бүтээлгын заводуудта утаа уняартай суг агаар руу гарадаг хорото зүйлнүүдые шүүжэ абаха түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Олонхи заводуудта агаарай сэбэр шанарые тодорхойлон хэмжэжэ байха тусхай аппаратура табигдаа. Тэрэшэлэн багахан предприятинуудай котельнэнүүд хаагдажа, дулаагаар хангаха ниитэ городской магистральда олохон байшангууд шэлжүүлэн оруулагдаа. Гэхэтэй хамта, районой дэбисхэр дээрэ автотранспортна предприятинууд бии, илангаяа үглеөнэй, үдэшын сагта автомашинануудай һүндэлдэг ехэ харгы замууд оршодог. Автомашинын двигателиин шатааһан түлишын утаан хүнэй элүүр энхэдэ аргааханаар аад, ехэл һаад тойбо ушаруулдаг гэжэ медигүүд һэргылэн хэлэдэг гээшэ. Энэ талаар ханамжатай һайн гэхээр хэмжээнүүд үшөө абтаагүй байһаар. Тиимэһээ агаарай бассейные бузарлалга нормоһоо оло дахин ехэ байһаар гэжэ шаналан тэмдэглэхэ баатай болонобди. Агаарай уудам руу хорото бодосуудтай утаа уняар хаядаг предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалые анхарха зэргэтэй.

Уһанай нөөсэ баялигые гамтайгаар гуримшуулан хэрэглэхэ талаар зарим тэды амжалта үнгэрэгшэ гурбан жэлэй туршада түйлагдаа. Үйлэдбэридэ хэрэглэгдэһэн уһа сэбэрлээд, дахин хэрэглэхэ 2 түхеэрэлгэ нёдондо шэлэй заводто тодхогдоо. Тэдэнэр хамтадаа нэгэ хоногой туршада 11700 кубометр уһа сэбэрлэжэ байха хүсэтэй. Эдэ түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар 68,3 мянган түхэригэй экономическа ашаг олзо тус предприятида олгогдобо. Иимэ жэшээнүүдые бусад заводуудай ажалябуулга дээрэ дурдажа болоомоор. Үйлэдбэридэ хэрэглэгдэһэн уһа сэбэрлэлгэ, сэбэр уһа багаар абалга, предприятиин технологическа процессүүдые уһаар хангадаг түхеэрэлгэнүүдые нарижуулан һайжаруулга, сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй хүсые дээшэлүүлгэ, түлишэ тоһодолгын материалнуудые хадагалдаг газарнуудые бетоноор хушалга — эдэл дээ промышленна предприятинуудай хэһэн ажал хэрэгүүд. Энэ мэтын хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар Сэлэнгэ мүрэн руу бузарлагдаһан уһан урадхуулагдахаяа болиһон байна.

Хүн зоной амардаг, сэнгэдэг районой ногоон зононуудта ередай депутадуудай Советскэ райсоведэй депутадуудай саг үргэлжын комиссиин гэшүүд нарин нягта шалгалта үнгэргэжэ, ехэ дутуу дундануудые элирүүлээ. Ажалшадай амаралгын газарнууд болбосон түхэлтэй болгогдоогүй, зарим газарнуудта үйлэдбэриин болон бусад нобшонууд хаягданхай, автомобильнуудай зогсохо газарнууд түхеэрэгдээгүй, мүн хүн зоной эдэбхитэйгээр амарха талмайнууд (спортивна, нааданай) задагай, зарим ушарта түхеэрэгдээгүй байшоо. Илангаяа Батерейка, Лазо, шэлэй заводой поселогуудта, Сэлэнгэ мүрэнэй баруун бэе муухай байдалтай. Дурсагдаһан поселогуудта оршоһон предприятинуудай, эмхи зургаануудай байгаали хамгаалха бүлгэмэй эхин эмхинүүд иимэ байдалтай эбсэжэ байха ёһогүй, оршон тойронхи байгаалияа хамгаалха талаар эдэбхиеэ харуулха бээз гэжэ найдагдана. Энэ асуудал илангаяа Заречный поселогой ажалша коллективүүдтэ хабаатай гэжэ тэмдэглэмээр.

Байгаали хамгаалха бүлгэмэй Советскэ районно отделениин бүридэлдэ эхин 259 эмхи, 33569 гэшүүн, тэрэ тоодо байгаалиин эдир 17419 нүхэд тоологдоно. Тэрэшэлэн хамтын эрхээр орсһон 61 эмхи бии. Оршон тойронхиие хамгаалха хүдэлмэридэ эхин эмхинүүдые шэглүүлхэ талаар районно совет, тэрэнэй президиум зарим тэды хэмжээнүүдые абаһан байна. Тиигэжэ парти болон правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ ооһэдын бага бэшэ хубита оруулагдаа.

Идхан дэлгэрүүлгын хүдэлмэри байгаали хамгаалагшадай ажалябуулгын ехэ хубинь болодог. «Знание» бүлгэмэй лекторнүүд, мэргэжэлтэд, эрдэмтэд, журналистнууд болон байгаали хамгаалха бүлгэмэй эдэбхитэд энэ хүдэлмэридэ сэлоороо хабаадалсадаг байна. Жэшээлхэдэ, байгаалиин музейн научна хүдэлмэрилэгшэд районно һургуулинуудта ошожо, лекцинүүдые уншадаг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, мүн һурагшадые музейдээ урижа, республикынгаа ашагта малтамалнуудтай, ан амитадтай, шубуу шонхортой танилсуулдаг заншалтай. Харин кинотеатрнуудта байгаали хамгаалгын асуудалнуудаар уран һайханай болон баримтата фильмүүд харуулагдадаг.

Үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада тусхай стендүүд, аншалагууд хүн зоной олоор ябадаг газарнуудта тодхогдоо. Мүнөө район соо байгаалиин 40 булан бии. Буряадай гүрэнэй багшанарай институтда, кооперативна техникумдэ, хореографическа училищада, 1-дэхи, 2-дохи, 33-дахи, 16-дахи дунда һургуулинуудта иимэ булангууд эрхим һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Зүгөөр эдэ булангуудта табигдаһан материалнуудай шэнэлэгдэдэггүй дээрэһээ хүн зоной анхарал һайнаар татанагүй. Һаяын жэлнүүдтэ бүхы предприятинуудта, эмхи зургаануудта байгаалиин булангуудые түхеэрхэ гэһэн шэнэ эрилтэ табигдана.

Эдэ болон бусад шухала асуудалнуудаар дэлгэрэнгы ехэ хөөрэлдөөн һаяхан үнгэргэгдэһэн БООП-ой Советскэ районно отделениин тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ болобо. Районно отделениин соведэй түрүүлэгшын орлогшо Г. И. Тынтуева тоосоото элидхэл хээ. Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаһан Буряадай хүдөө ажахын техникумэй багша У. В. Баранникова, байгаалиин музейн научна хүдэлмэрилэгшэ В. Д. Степанова, республикын Ой модоной ажахын министерствын таһагые даагша В. Н. Нагаев, партиин Советскэ райкомой таһагые даагша А. Е. Теряшинов, ВООП-ой республиканска соведэй түрүүлэгшын орлогшо Н. И. Комарова гэгшэд байгаали хамгаалха талаар түрүү дүй дүршэл, шэнэ эрилтэнүүд болон бусад асуудалнуудаар үгэ хэлэһэн байна. КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын болон СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектнүүд соо байгаали хамгаалха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана, тэндэ табигдаһан эрилтэнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула конференцидэ сугларһан делегадуудые уряалаа.

Районойнгоо байгаалиие хамгаалжа, түрэл хотоёо болбосон һайхан түхэлтэй болгохо талаар хэмжээ ябуулгануудые хараалһан тогтоол конференцидэ хабаадагшад баталан абаа.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.
Манай корр.

ҮНЭР БАЯН БҮЛЭ

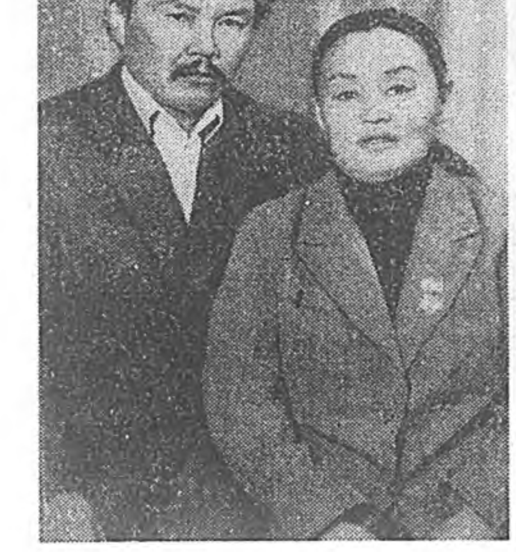

Хоёр хүнэй хуби заяагаа нэгэдүүлжэ, үрэ хүүгэдээрээ дэлхэй дээрээ сэсэг мэтэ һалбаржа, тэдэнээ наһанайнь харгыда гаргахань яагаа гоёб!

Зүүн-Мүрэн нютагта 21 жэлэй саада тээ Анатолий, Валентина хоёр золгожо, хуби заяагаа нэгэдүүлһэн юм. Тэрэ гэһээр энэ гэр бүлэ 14 үхибүүтэй болонхой.

Тэдэнэй ехэ басаганиинь хадамда гаража, хоёр хүбүүтэй болоо. Мүнөө тэрэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойнгоо Дунда-Хараһанай фермэдэ һаалишанаар ажаллана. Иигэһээр Валентина, Анатолий Жамбаловтан дүшэ хүрэнгүй тээбии, таабай болошобо гээшэ.

Хоёрдохинь — Анжела басаган, Улаан-Үдын 15-дахи училищада һуража, штукатур-маляр мэргэжэлтэй болохоёо байна. Энэ бүлэдэ минии ороходо, һургуулиин үбэлэй амаралтын үе байжа, Жамбаловтанай хүүгэд гэртээ булта шахуу сугларанхай. Гансал Сергей хүбүүн барилдаанай мүрысөөндэ Улаан-Үдэ ошонхой байба. Саша Андрей хоёрынь Улаан-Үдын 24-дэхи училищада, нэгэниинь гагнууршанай, нүгөөдэнь кранай машинистын мэргэжэлдэ һуража байнхай. Тус бүлын табан хүүгэд интернат-һургуулида һуранад. Эгээн бага Алена үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин долоондо түрөө һэн.

Анатолий Доржиевич түмэршэ дарханаар Зүүн-Мүрэнэй леспромхоздо ажалладаг. Тэрэ хадаа уран гартай хүн. Пеэшэн табихаһаа эхилээд, модон зүйлнүүдые урладаг, нютаг соогоо хүндэтэй юм. Олон хүүгэдые түрэһэн Валентина Аюшеевна энэрхы зөөлэн сэдьхэлтэй хүн. Тэрэ хүүгэдээ хараад, гэртэхи газаахияа хэжэ, сүлоогүй байдаг.

— Олон хүүгэдтэй байхада хүшэршэг гү? — гэжэ асуухада, Валентина Аюшеевна:

— Хүүгэд хадаа түрэхэһөө өөһэдөө эдихэ хоолтой, үмдэхэ хубсаһатай гарадаг юм, — гэжэ харюусадаг. Энэ тон зүб гээшэл даа. Юуб гэхэдэ, манай Эхэ орон үри хүүгэдые олоор түрэжэ хүмүүжүүлһэн гэр бүлэнэртэ тон ехэ туһаламжа хүргэдэг гээшэ ааб даа.

— Саг мэдэгдэнгүй түргөөр үнгэрнэ. Һаяхан лэ Туяана басагаяа түрэжэ, Эхэ-геройн нэрэ зэргэдэ хүртэжэ байгаа һэм. Туяанын удаа Аюуша, Баяр, Дамдин, Алена дүрбые түрэһэн байнаб, — гэжэ Валентина Аюшеевна хүүгэдээ нэгэ нэгээр шэртэн хөөрэнэ. — Олон хүүгэдые хүмүүжүүлхэдэ тиимэшье хүшэр бэшэ, юуб гэхэдэ, тэдэнэр өөһэд өөһэдыгөө, бэе бэеэ хүмүүжүүлдэг. Томо боложо үрдиһэн хүүгэд багашуулаа һургадаг, дахуулжа ябадаг, гэртэхи газаахи ажалаа хэлсэдэг. Манай хүүгэд, тиигэтэрээ үбдэжэ, ядажа байдаггүй юм. Гэбэшье нютагтамнай фельдшерээр ажалладаг Х. А. Хорёнова манайда саг үргэлжэ орожо, үбшэ хамшаг һэргылжэ байдаг заншалтай юм, — гэжэ Эхэ-герой хэлэнэ.

Анатолий Доржиевичай ажалладаг леспромхоз бүлынь олон болоходо гэртэнь уужам залгаа барижа үгэһэн юм. Бани барижа туһа хүргэхөөр модо бэлэдхэһээр үнинэй, теэд ямар нэгэ шалтагаанһаа энэ туһа бэелүүлэгдэнгүй үлэшоод байна. Жамбаловтан ганса үнеэ баридаг, теэд бага хүүгэд һүмбэй ундалха дуратай ха юм, мүнөө ганса үнеэниинь шэргэшэнхэй, тэдээндэ һүн хэрэгтэй. Хоёр үнеэ бариха гэхэдээ сабшалан үгыдэшэнэ. Нютагай сельсовет Ленинэй нэрэмжэтэ колхозтой хэлсэжэ, Жамбаловтанда нуга сабшалан үгэхэ һэн, — гэжэ тэдэнэй хүршэ хүгшэн манда хөөрэбэ.

— Гүрэн түрынгөө халуун анхарал, туһаламжагүйгөөр эдэ хүүгэдээ үргэжэ, наһанайнь харгыда гаргажа шадахамнай хэсүү һэн. Зайн галнай түлбэригүй, бэлэн түлеэ асаржа үгэнэ,— гэжэ Валентина Анатолий Жамбаловтан омогорхонгёор хэлэнэд.

Жамбаловтан залуу айлайхи. Тиимэһээ гэр бүлэнь саашадаашье үнэр баянаар үргэдэжэ магадгүй. Гэбэшье 14 хүүгэдһээ хэды баян дэлгэр аша, гушанууд хожом хойтодоо алтан дэлхэй дээрэ нэрэ солоёо дурдуулжа ябахаб. Гараһан хүүгэд томо болоходоо удахагүй. Гансал тэдээндэ туһа хүргэжэ, тэдэниие хүмүүжүүлжэ, Эхэ оронойнгоо эдэбхитэй эрхэтэн болгохонь тон шухала.

«Модоной үндэһэн газар доогуур, хүнэй үндэһэн газар дээгүүр» гэжэ хэлсэдэг. Тиимэһээ Жамбаловтанай найман хүбүүд, зургаан басагад Эхэ оронойнгоо, эхэ, эсэгынгээ нэрэ солые хожомоо үргэлсэхэ хүнүүд болохо. Тэдээн тухай һаяар дуулахадаашье болоно бээзбди.

Ж. ЮБУХАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Валентина Аюшеевна, Анатолий Доржиевич Жамбаловтан.

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУД

Нийтын малай үбэлжэлгын үедэ малшадай гүүртэ болон отаранууд, фермэнүүд дээрэ Улаан-Малшан һууринай уран һайханай коллективэй хангюурдаһан дуунууд саг үргэлжэ зэдэлжэ байдаг. Залуухан коллективэй эдэбхитэй гэшүүдые хүгжэм болон дуунуудые гүйсэдхэлгын «нюусатай» соёлой байшангай директор Б. Хашитов, уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ В. Шойжалсанова гэгшэд танилсуулдаг юм. Түрүүшынгээ алхамуудые хэжэ байһан улаан-малшанайхид һаяхан хүршэнэртөө Тэлэмбэ ошожо, концерт харуулба.

Д. ДОРЖИЕВА.
Яруунын район.

ХҮБШЭ ТАЙГЫН ХЭШЭГ

— Манай районой ангуушадай диилэнхи олониинь хүбшэһөө баян олзотой бусана. Тэдэнэрэй дундаһаа В. М. Андриевский, В. Г. Янзытов, А. Г. Кабульский, П. В. Шаров, И. М. Сутурин, бусадые нэн түрүүлэн дурдаха байнаб,— гэжэ Хориин районой госпромхозой директор Н. Т. Лопатин хөөрэнэ.

Агнууриин Хүрбын үйлэдбэриин участогай мэргэн буудагша Василий Михайлович Андриевский «зөөлэн алта» олзоборилхо, туруута ангуудай мяха гүрэндэ тушааха арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Тэрэ табан жэлэй туршада 18 мянган түхэригэй продукци гүрэндэ тушаажа, абаһан уялгаяа аяар 6 мянган түхэригөөр үлүүлһэн юм. Мүн нүгөөдэ ангуушан Виктор Григорьевич Янзытов табан жэлэй үе соо 17 мянган түхэригэй «зөөлэн алта», ан гүрөөлэй мяха гүрэндэ тушаажа, районой ангуушадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлбэ. Бусад ангуушад Шаров, Сутурин, Кабульский гэгшэд гурбадахи жэлээ ой тайгаар ябажа, «зөөлэн алта» суглуулхадаа, дүй дүршэлөөр баян ангуушадһаа дутуугүй олзотой ерэдэг болоо.

Т. БАДМАИН.

«Динамо» бүлгэмэй барилдаашад республикын кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын кубогаар шагнагдаа. РСФСР-эй габьяата тренер Н. С. Ивахинов түрүүтэй бүлэг залуу тренернүүд эдэбхитэй һайнаар хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): бүлгэмэй ахалагша тренер Н. С. Ивахинов һурагшадайнгаа дунда.

В. ПЛУТТЫН фото.

СПОРТ

ЭХЭНЭРНҮҮД ХАБАЯА ТУРШАНА

Эхэнэрнүүдэй дунда шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө шэлэн абалгын мүрысөөнэй ээлжээтэ шата февралиин эхиндэ Швециин Мальме хотодо захалба. Мүрысөөн хоёр дүхэригөөр үнгэргэгдэжэ, февралиин 24-дэ дүүрэхэ юм. 8 шатаршад — Ирина Левитина, Лидия Семенова, Нана Александрия, Елена Ахмыловская, Марта Литинская (бултадаа СССР-һээ), У. Минцянь (КНР), Агнешка Брустман (Польшо), Пиа Крамлинг (Швеци) гэгшэд хабаадана. Илагшань дэлхэйн гурба дахин чемпионка Майя Чибурданидзетай уулзаха. Түгэсхэлэй мүрысөөн 1987 ондо үнгэргэгдэхэ. Левитина Семенова хоёр урда тээнь энэ мүрысөөндэ хабаадаа һэн.

(ТАСС).

ЮСУПОВ ИЛАБА

Эрэшүүлэй дунда шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй ээлжээтэ шатада гарахын түлөө наадан Голландиин Тилбург хотодо дүүрэбэ. Совет гроссмейстер Артур Юсупов (Москва) юһэдэхи партидаа Ян Тимманиие (Голланди) шүүжэ, дүн хамта 6 : 3 тоотойгоор илаһан байна. Тиигэжэ тэрэ Москвада ажаһуудаг гроссмейстер Андрей Соколовтой уулзаха эрхэдэ хүртөө.

(ТАСС).

ТБИЛИСИДЭ ШАЛГАРБА

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар уласхоорондын заншалта 25-дахи мүрысөөн һаяхан Грузиин ниислэл—Тбилиси хотодо дүүрэбэ. Барилдаанай уласхоорондын федерациин (ФИЛА) туг доро үнгэргэгдэдэг энэ мүрысөөн эгээл ехэ, тон хүндэтэй мүрысөөнүүдэй нэгэниинь гэжэ тоологдодог юм. Эгээл тиимэһээ энэ заншалта нааданда илажа гарагшадай, шангай һууринуудые эзэлэгшэдэй дэлхэйн болон Европын чемпионуудта хабаадаха нэрэ хүндэдэ хүртэдэг байһаниинь гайхалтайшье бэшэ.

Энэ жэлэй заншалта мүрысөөндэ дэлхэйн арбан нэгэн ороной 185 барилдаашад хабаадаһан байгаа. Тэдэнэй дунда дэлхэйн 8 чемпион, Европын 15 чемпион хабаяа туршаһан байха юм. Тиихэдэ бүхы шахуу командануудай бүридэлдэ бэлигтэй бэрхэ залуу барилдаашад оробо.

— Байгша оной мүрысөөнэй онсо шэнжэ юуб гэхэдэ, нёдондо жэлэй һүүл багта ФИЛА-гай конгресс дээрэ дүрэ буляалдалгын барилдаанай гуримуудай зарим зүйлнүүдтэ заһабаринууд оруулагдаһан байгаа. Эдэ бүгэдэ хибэс дээрэ боложо байһан тэмсэлые улам эршэдхэхэ гэһэн зорилготой һэн. Тиин мүнөө Тбилисидэ эдэ шэнэ зүйлнүүд түрүүшынхеэ туршагдаһан байна, — гэжэ уласхоорондын категориин судья В. Е. Гармаев хөөрэнэ.

Заншалта нааданай жэлһээ жэлдэ улам үргэдэжэ байһыень хараада абажа, Барилдаанай уласхоорондын федераци шэнэ зүйлнүүдые оруулһан байна. Жэшээнь, мүрысөөндэ хабаадагшад хоёр бүлэг болгогдожо хубаагдаба. Медальнуудай олгогдохо түрүүшын бүлэгтэнь орон бүхэнһөө нэгэ түлөөлэгшэ хабаадаха ёһотой һэн. Имагтал СССР-эй суглуулагдамал командада тусгаарлалга хэгдэжэ, шэгнүүр бүхэндэ манай ороной гурбан барилдаашад энэ бүлэгтэ хабаяа туршаһан байха юм.

Уласхоорондын классай спортын мастернууд — С. Замбалов, Б. Будаев, Н. Иванов, спортын мастер Л. Айсуев гэгшэд эндэ Буряад ороной нэрэ хүндые хамгаалба. Тиихэдээ гаһар хүсэтэй барилдаашаднай ехэ амжалта түйлаа гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй.

Тусхайлбал, СССР-эй болон Европын чемпион Борис Будаев дэлхэйн чемпион Михаил Харачура (Киев), уласхоорондын классай спортын мастер Виктор Крейдич (Минск) гэгшэдые шүүгээд, түгэсхэлэй мүрысөөндэ Красноярска хизаарай уласхоорондын классай спортын мастер Магомед Магомедовтэй уулзахадаа, очкогоор диилдэжэ, мүнгэн медаляар шагнагдаба. Тиигэжэ нютагаймнай хүбүүн энэ хабар Грецидэ үнгэргэгдэхэ Европын чемпионадта хабаадаха эрхэдэ хүртөө.

Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Сергей Замбалов 52 килограммай шэгнүүртэ гурбадахи һуури эзэлһэн байна. Залуушуулай дундаһаа дэлхэйн чемпион Николай Иванов энэ мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадахадаа, эдэбхитэй һайнаар барилдажа, хүндэшэг шэгнүүртэ дүрбэдэхи һуурида гараба. Уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ илагша, РСФСР-эй чемпион Лубсан Айсуев эгээл хүнгэн шэгнүүртэ эрхим табанай тоодо ороһон байха юм.

Манай ороной юһэн барилдаашад, КНДР-эй түлөөлэгшэ — Ази түбиин наадануудай чемпион Ли Зе Сик энэ заншалта мүрысөөндэ илаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ДУНДУУР ҺУУРИДА ГАРАБА

Хүүгэдэй спортын һургуулинуудай дунда мэргэн буудалгаар Россиин Федерациин Гэгээрэлэй министерствын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Орджоникидзе хотодо болобо. Манай республикын суглуулагдамал командын гэшүүн, спортын мастерта кандидат Инесса Бальжиева ПП-2 упражненеэр буудахадаа, 359 очко тудажа, гурбадахи һуури эзэлээ. 49-дэхи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Евгений Гребенщиков 571 очко абажа, дүрбэдэхи һуурида гараба. Буряадай команда наймадахи һуури эзэлһэн байна.

С. АФАНАСЬЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хонишодой халуун хаһа» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVII съездые угтуулан» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Улаан субботын уряанууд» — суглуулбари. «Малай үбэлжэлгэ — шанга шалгалта» — материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Хэрэг дээрэ бэеэ харуулха» — Т. Усольцева, Ан. Климов гэгшэдэй бэшэһэн статья. «Барилгада найдамтай бааза хэрэгтэй». «Вахмистрово шадархи шулуун тухай үшөө дахин»—Р. Солнцевой статья. «Редакцида ерэһэн бэшэгүүд». «Совет орон дотор».

Гурбадахи хуудаһанда. «Уран бэлигтэнэй замаар». «Өөрсэ шэнжэтэй, дабташагүй бэлигтэнэй нэгэн»—В. Найдаковагай статья. «Арад зоной ажана байдал һайжаруулха шэглэл баримталан».

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Шэнэ һонин, тоо, баримта»—суглуулбари. «Хүнэй бэеын элүүрэй аша туһада» — корреспонденцинүүд. «Инспектор Павловай замууд» — С. Дроздовой статья. Спортын һониной дэлжэ. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — «Ан амитадай аймагта». 10.45 — «Жизнь и бессмертие Сергея Лазо». 2-дохи сери. 12.55 — Шэнэ һонин (13.00 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.50 — Л. Бернстайн. «Не влюбляющийся» гэжэ баледэй хүгжэм. 17.20 — «Шатарай һургуули». 17.50— Евгения Алтухова дуулаха. 18.10 — КПСС-эй съездын делегат, Брянска областиин «Воронокский» совхозой механизатор Л. С. Чернова тухай телеочерк. 18.30 — «... 16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда».

Улаан-Үдэ. 19.15— Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 19.30 — Киноочерк.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Арадай хиналтын экран». 20.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.50 — «Жизнь и бессмертие Сергея Лазо». 3-дахи сери. 22.00 — «Время». 22.35 — «Баримтата экран». 23.35 — Цимбалистнуудай ансамбль наадаха. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. 10.05, 13.35 — Испан хэлэн. 11.05— А. Блок. «Двенадцать». 11.35, 12.40—Зоологи. 7-дохи класс. 12.10 — «Манай саад». 13.05— Географи. 7-дохи класс. 14.05 —Совет уран зурагай искусство. 14.35 —«Сказки... Сказки... Сказки старого Арбата» — уран һайханай фильм. 16.20— «Харата байлдаанда илажа гараха». 17.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.35 — Республикын һайн дуранай композиторнуудай зохёол бүтээлнүүд.

Москва. 19.15 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал».

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Барилга ба архитектура».

Москва. 20.00 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 20.50 — Соносхолнууд.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.20 — Ритмическэ гимнастика. 21.50 — Ф. Лист. «6-дахи номерой венгер рапсоди». 22.00 —«Время». 22.35 — «Понедельник — день тяжелый». 1-дэхи сери.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Гос... ственного комитета Бурятской АССР ... делам издательств, полиграфии и книж... ной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленин... Н-01310. Заказ № 31. Индекс 048...